

ВІСНИК

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ
ЗБІРНИК

№ 3

Іноземна мова

2012

На сторінках Вісника навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області друкуються нормативні, розпорядчі та інструктивні матеріали; методичні розробки і рекомендації, статті, присвячені актуальним питанням системи професійно-технічної освіти Одеської області; педагогічний досвід працівників професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

Цей випуск присвячений актуальним питанням викладання іноземної мови в професійно-технічних навчальних закладах.

За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Інформаційно-методичний збірник призначений для керівників, методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Вісник навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної ради НМЦ ПТО в Одеській області

Відповідальні за випуск:

Богданович Г.О., зав. кабінетом методики менеджменту в ПТО.

Буняк Н.О., методист кабінету загальноосвітньої підготовки.

Наші реквізити:

**Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
в Одеській області**

65045, м. Одеса, вул. Новосельського, 86

**Тел/факс 715-04-88,
Тел: 715-04-75; 726-52-34**

**www.nmc.od.ua
e-mail: nmcpto@ukr.net**

РОЗДІЛ I

З досвіду роботи

1.1 Баранова Н. Ю (викладач "БВПУ ОНПУ"). – Особливості змісту навчання учнів ПТНЗ аудіюванню іноземної мови.....	4
1.2 Чернова Д. А. (викладач ДЗ "ПУОДАХ") - Використання веб-сайтів як одного з ефективних методів для самостійної роботи учнів ПТНЗ під час вивчення іноземної мови.....	15

РОЗДІЛ II

Методичні розробки та рекомендації

2.1 Дьяченко Л.С. (викладач "ІВПУ КДАВТ") – методична розробка на тему: "Конференція-звіт учнів відділення туризму ІВПУ "Виробнича практика на пасажирських лайнерах компанії "Червона Рута".....	19
2.2 Шевченко В. С. (викладач ДНЗ "БДПБЛ") – методична розробка на тему: "Обговорення проблем довкілля" ("Discussing Environmental Problems").....	31
2.3 Фоміна Л.М. (викладач ДНЗ "ПСЛ") – методична розробка на тему: "Двигун внутрішнього згорання" ("Internal Combustion Engine").....	43
2.4 Олійник І.П. (викладач ДНЗ "КПЛ") – методична розробка на тему: "Удосконалення навичок діалогічного мовлення на уроках англійської мови на прикладі уроку з темі "В кафе. В ресторані".....	56

Баранова Наталя Юріївна –
викладач німецької мови
Березівського вищого
професійного училища
Одеського національного
політехнічного університету

Особливості змісту навчання учнів ПТНЗ аудіюванню іноземної мови

Аудіювання — розуміння сприйнятого на слух усного мовлення. Аудіювання і говоріння—це дві сторони усного мовлення.

Характерні риси аудіювання:

1. Реалізує усне спілкування;
2. Реактивний вид мовленнєвої діяльності (реакція на монологічне, діалогічне мовлення);
3. Рецептивний вид мовленнєвої діяльності;
4. Форма перебігу процесу аудіювання — внутрішня, невиражена.

Вимоги до базового рівня володіння аудіювання

— уміння розуміти літературно-розмовне мовлення носія мови в ситуаціях повсякденного спілкування, пов'язане з задоволенням найпростіших потреб (наприклад, привітання, запит і передача інформації та ін);

— визначати тему і мету бесіди, її основний зміст, і в тих випадках, коли виникають ускладнення, звертатися до партнера з проханням повторити фразу;

— уміння в умовах опосередкованого сприймання повідомлення (наприклад, оголошення по радіо прогнозу погоди тощо) розуміти основний зміст аудіотексту (про що йдеться, що є найбільш важливим);

— уміння повно і точно розуміти висловлювання викладача та учнів, короткі повідомлення, які стосуються навчально-трудової і соціально-побутової сфер спілкування.

Рівні розуміння

Перший - розуміння буквального і поверхового значення аудіотексту на основі частини мовних фактів і значень окремих мовних одиниць.

Другий - розуміння глибинного ситуативного значення аудіотексту.

Сприйняття мовлення на слух супроводжується **подоланням труднощів**, викликаних переважно трьома факторами:

- індивідуально-психологічними особливостями слухача,
- умовами сприймання мовними особливостями мовленнєвого повідомлення

Психофізіологічні особливості аудіювання

Структура аудіювання, як і говоріння, складається з трьох частин:

- спонукально-мотиваційної,
- аналітико-синтетичної і
- виконавчої.

Процес аудіювання починається зі **сприймання мовлення**, під час якого слухач завдяки механізму внутрішнього промовляння перетворює звукові (а якщо він спостерігає за співрозмовником, то й зорові) образи в артикуляційні.

Для осмислення всього повідомлення необхідно виокремити в ньому окремі лексико-граматичні ланки (фрази, синтагми, словосполучення, слова) і зрозуміти зміст кожної з них. Цим членуванням і займається **механізм сегментування мовленнєвого ланцюга**.

Один з найважливіших механізмів аудіювання — **механізм оперативної пам'яті** — утримує у свідомості слухача сприйняті слова і словосполучення протягом часу.

Значну роль у процесі аудіювання відіграє **механізм антиципації** або **ймовірного прогнозування**, який дає можливість за початком слова, словосполучення, речення, цілого висловлювання передбачити його закінчення.

Проте антиципація та ідентифікація можуть здійснюватись лише на базі **механізму довготривалої пам'яті**, завдяки якій відбувається зіставлення мовленнєвих сигналів, що надходять, з тими стереотипами, які зберігаються у нашій свідомості.

Найвідповідальнішу роль в аудіюванні відіграє **механізм осмислення**, який здійснює еквівалентні заміни шляхом перетворення словесної інформації в образну.

Предмет аудіювання - чужа думка, закодована в аудіотексті і яку належить розпізнати.

Продукт аудіювання є умовивід.

Результат — розуміння сприйнятого смислового змісту і власна мовленнєва та немовленнєва поведінка

2. Труднощі аудіювання

Успішність аудіювання залежить

1) від самого слухача (від його індивідуально-психологічних особливостей: рівня розвитку у нього мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності уваги, інтересу, загальні інтелектуальних передумов, фактичних знань, знань та вмінь в рідній мові, іншомовних знань, навичок та вмінь, мотивації).

2) від мовних особливостей аудіотексту та його відповідності мовленнєвому досвіду і знанням учнів;

3) від умов сприймання аудіотексту.

Труднощі, пов'язані з індивідуально-віковими особливостями слухачів

Індивідуально-психологічні особливості учнів:

- рівень розвитку слухової диференційованої чутливості,
- слухової пам'яті,
- механізму ймовірного прогнозування,
- рівня концентрації уваги.

Значну роль відіграють такі **індивідуальні особливості учня** як кмітливості, уміння слухати і швидко реагувати на сигнали усної мовленнєвої комунікації (паузи, логічні наголоси, риторичні запитання, фрази зв'язку тощо), вміння переключатися з однієї розумової операції на іншу, швидко схоплювати тему повідомлення, співвідносити її з широким контекстом. Ці вміння розвиваються у процесі навчання багатьох предметів, у тому числі й іноземної мови.

У процесі навчання аудіювання іншомовних повідомлень вирішальну роль відіграють мовні труднощі аудіювання.

Мовні труднощі аудіювання визначаються такими **об'єктивними параметрами**:

- рівнем розуміння наявної в аудіотексті інформації (повне розуміння, розуміння важливих ідей, цілеспрямований вибір інформації);
- видом аудіотексту (опис, розповідь, повідомлення; монолог, діалог);
- тематикою/ темою;
- обсягом аудіотексту (кількістю слів у ньому);
- способом контролю/ оцінювання (рідна мова/ іноземна мова, відповіді на запитання, вибіркові відповіді — тести множинного вибору, узагальнюючі повідомлення, розповідь і т. п.).

Фонетичні труднощі розмовного мовлення вважаються основними труднощами аудіювання. Це, зокрема, стосується початкового ступеня навчання. Нерозвиненість фонематичного слуху, відсутність адекватних вимовних навичок, недостатня сформованість акустико-артикуляційних образів відволікають увагу слухача на мовну форму повідомлення, в результаті чого не розпізнаються значення слів і синтагм як одиниць сприймання. На наступних етапах навчання виробляються уміння розрізняти фонетичні варіанти слів за їх головними ознаками, навіть при деякому відхиленні від норми.

Основними фонетичними труднощами аудіювання є труднощі, пов'язані з інтонацією, логічним наголосом і темпом мовлення. Складною для сприймання є логічна інтонація, яка членує фрази на закінчені смислові відрізки, служить для виділення основної думки і визначає комунікативний тип фрази. Велике значення для адекватного розуміння має логічний наголос: він несе основне смислове навантаження.

Лексичні труднощі виникають не лише при кількісному збільшенні словникового матеріалу і його різноманітності (що характерно для старшого ступеня навчання), але й при вживанні слів в переносному значенні, наявності слів, які не несуть великого інформаційного навантаження, вживанні аморфних, невмотивованих слів і фразеологічних зворотів.

Граматичні труднощі пов'язані як із синтаксисом, так і з морфологією. Труднощі аналітико-синтетичної діяльності, яка є основою сприймання інформації, збільшуються пропорційно довжині мовленнєвого повідомлення і складності синтаксичних структур у ньому. Деякі граматичні труднощі зумовлені наявністю аналітичних форм, відсутніх в рідній мові. Труднощі спричиняє граматична омонімія, особливо в службових словах.

Для розуміння при сприйманні на слух велике значення має

- **композиційно-смислова структура** аудіотекстів,

- **спосіб викладу думок** в них,

- **міжфразові зв'язки**. Особливо складним для сприймання на слух є діалогічне мовлення (у порівнянні з монологічним) через необхідність диференціювати мовленнєвих партнерів і додатково виконувати аналітико-синтетичні дії. Проте надавати перевагу аудіюванню однієї з форм мовлення недоцільно. Важливо вчити учнів сприймати обидві форми говоріння.

Фактори, що полегшують аудіювання: ритміка, паузація, мелодика — складники інтонації; можливість зорового контакту із співрозмовником; використання позамовних засобів та опори на ситуацію; а також

Фактори, які ускладнюють сприймання на слух: відсутність чітких пограничних сигналів між лексичними одиницями, їх злиття в мовленнєвому потоці, явища асиміляції на стику слів і всередині слів; фонетична редукція; швидкоплинність процесу, що зумовлюється темпом усного мовлення; необоротність слухової реакції; інтерферуючий взаємовплив лексичних одиниць.

Труднощі аудіювання, зумовлені умовами сприймання

Залежність аудіювання від **умов сприймання** визначається:

- а) темпом мовленнєвих повідомлень

- б) кількістю пред'явлень аудіотексту в залежності від його обсягу.

Об'єктивно заданий **темп мовленнєвого повідомлення** визначає швидкість і точність розуміння на слух, а також ефективність запам'ятовування.

Загальний темп мовлення складається з двох величин — кількості слів за хвилину та кількості мовленнєвих пауз. Вимір за цими двома параметрами показує, що різниця між мінімальним та максимальним темпом досить велика. Вона залежить від багатьох факторів: типу і виду тексту (монолог, діалог; опис, розповідь, повідомлення; прозовий чи віршований); важливості інформації (більш важлива інформація подається повільніше, менш важлива — швидше); специфіки лексико-граматичної системи конкретної мови (в англійській мові буква несе більшу кількість інформації, і слова в ній мають в середньому 4-

5 букв, тоді як у німецькій — 6-17). Середній темп мовлення на англійській мові і французькій — 140-150 слів за хвилину, на німецькій — 110-130 слів за хвилину!

У процесі навчання аудіювання темп мовлення, що сприймається, не повинен перевищувати темпу внутрішнього мовлення слухача. Отже перший можна збільшити, лише прискорюючи останній.

Опори та орієнтири для подолання труднощів аудіювання

Насамперед це **ритміка, паузація, мелодика та логічний наголос** (ці фактори є складниками інтонації аудіотексту). Вони повинні не тільки відповідати змісту, але й виконувати експресивну мовленнєву функцію, тобто виражати емоційне ставлення автора повідомлення до фактів і явищ, про які йдеться в аудіотексті. Отже використовуються **позамовні засоби та опора на ситуацію мовлення**, а сама можливість зорового контакту слухача і того, хто говорить, є також опорою для розуміння.

Сприймання мовлення на слух починається з **виділення смислових орієнтирів**. Для цього використовуються не тільки фактори, що складають інформацію тексту, але й вставні слова, повтори, риторичні запитання тощо. Суттєво допомагають в розумінні мовленнєві штампи, широко вживані в розмовній мові. Такі засоби швидко інтегруються і поліпшують здогадку і вірогідне прогнозування.

Характер орієнтирів та опор змінюється в залежності від мовленнєвого досвіду слухачів і від способів пред'явлення аудіотекстів, тобто при зміні і комбінуванні труднощів об'єктивного та суб'єктивного характеру і при сприйманні контактного чи дистантного мовлення.

Контактне мовлення (діалогічне та монологічне) відбувається в конкретній ситуації, яка сприяє вірогідному прогнозуванню і збільшує можливості асоціативних зв'язків за рахунок позамовних елементів мовлення.

При комбінованому звуко-зоровому пред'явленні мовленнєвих повідомлень можливе використання **формальних підказок**; підкреслювань, особливого шрифту, кольору, схем, малюнків, заголовків тощо.

Малюнки (або картина) як орієнтири-підказки використовуються в залежності від мети аудіювання.

3. Етани навчання аудіювання

Досягнення проміжних цілей проходить поетапно. На кожному етапі формуються відповідні механізми аудіювання **мовленнєвих одиниць різних рівнів**:

- 1) словоформи, вільного словосполучення, фрази,
- 2) понадфразової єдності,
- 3) цілого тексту. З допомогою цих дій розвивається механізм прогнозування, який відіграє дуже важливу роль у сприйманні мовлення на слух.

Аудіювання **на рівні фрази** передбачає дії, спрямовані на:

— розуміння повідомлень даного рівня, побудованих на знайомому матеріалі; реакція на почуте;

— невербальна (дії, символи і т. і.);

— розуміння повідомлення з незнайомим мовним матеріалом; реакція на почуте — вербальна (з допомогою засвоєних мовленнєвих зразків, що відповідають темі чи ситуації);

— розпізнавання початку повідомлення і його завершення.

Аудіювання **на понадфразовому рівні** передбачає дії, що забезпечують:

— розуміння монологічного повідомлення даного рівня, побудованого на повністю знайомому матеріалі; реакція на почуте — невербальна або коротка вербальна;

- розуміння мікродіалогів з наступним визначенням характеру взаємодії партнерів шляхом віднесення сприйнятого діалогу до одного з відомих учням комунікативних

(структурно-функціональних) типів мікродіалогів: діалогу-обміну думками, діалогу-волевиявлення, ритуалізованого діалогу.

Аудіювання **на рівні цілого тексту** передбачає дії, за допомогою яких досягається:

- розуміння зв'язного (монологічного) мовлення, побудованого на повністю знайомому матеріалі, шляхом членування тексту на смислові частини або виділення інформаційних точок; реакція на почуте — невербальна (дії, символи і т. і.);
- розуміння повідомлення з незнайомим мовним матеріалом; реакція на почуте — невербальна або вербальна як у процесі слухання, так і після нього;
- розуміння зв'язного тексту, побудованого тільки на знайомому матеріалі, але такого, що передбачає антиципацію змісту повідомлення по його заголовку, придумування іншого заголовку чи вибір із даних "готових" заголовків найбільш прийняттого, вибір із даних після тексту речень, що відповідають або не відповідають його змісту і т. п.;
- розуміння діалогічного тексту, побудованого на знайомому матеріалі, із завданням на виявлення кількості учасників бесіди, їх характеристик; реакція вербальна або у вигляді відповіді на запитання, тесту множинного вибору і т. п.;
- розуміння зв'язного тексту, що містить деякі незнайомі елементи: слова, словосполучення, про значення яких можна здогадатися на підставі співзвучності з рідною мовою (опора на здогадку, мовний досвід); розуміння можна перевірити за допомогою тесту множинного вибору, відповідей на запитання і т. п.;
- розуміння зв'язного тексту з деякими незнайомими елементами, але здогадка про їх значення здійснюється за формальними ознаками з опорою на знання та асоціативні зв'язки в іноземній мові;
- розуміння зв'язного тексту з наявними незнайомими елементами; здогадка про їх значення здійснюється за контекстом, з опорою на смислові зв'язки;
- розуміння зв'язного тексту, побудованого переважно на незнайомому матеріалі, але з виділенням спеціальних перешкод з метою подолання їх шляхом перепитувань, прохання уточнити сказане і т. п.

Вимоги до текстів для навчання аудіювання

Матеріальною основою аудіювання є **аудіотекст**. Як і всякий текст, він має свою композицію, структуру і смислову організацію.

В середній школі використовуються в основному два **види аудіотекстів** — тексти-описи - фабульні тексти-повідомлення.

В **текстах-описах** представлена сукупність ознак об'єкта і фактів, які об'єднані загальною темою. Логічні зв'язки між окремими фактами нестійкі, допускається їх перестановка. Через це в такому тексті не завжди легко виділити головне та другорядне, і розуміння тексту залежить переважно від суми зрозумілих фактів, які необхідно запам'ятати.

Текст-опис складається головним чином з простих речень, іноді з однорідними членами. Варіативність синтаксичних структур обмежена. Іноді зустрічаються складні речення з метою вираження відношень зв'язку чи протиставлення. В кожному реченні описується, як правило, один факт.

Фабульні тексти-повідомлення передбачають динамізм подій, дій та вчинків персонажів, що зумовлюються логічним інваріантом та означенням часу. В таких текстах легко виділити основне і другорядне. Між окремими фактами та епізодами існують логіко-смислові (часові, умовні і причинні) зв'язки. Розуміння загального смислу такого тексту неможливе без розуміння окремих фактів, проте воно не виводиться з їх суми, а вимагає переосмислення інформації, пов'язаної з фактами.

Основною вимогою до змісту аудіотекстів слід вважати:

- їх інформативність,
- цікаву фабулу.

Градація труднощів смислового змісту може виражатися в переході від цікавих до інформативних текстів.

Посильність забезпечується оптимальним поєднанням інформативності та надлишковості інформації в аудіотекстах.

У практиці навчання іноземних мов тексти для аудіювання мають бути автентичними, доступними за змістом та мовним складом, короткими за тривалістю звучання, в основному монотематичними.

Відбираються такі типи текстів:

- а. Мовлення партнера у стандартних ситуаціях спілкування.
- б. Оголошення програм, прогнозу погоди (по радіо, телебаченню тощо).
- в. Фабульні тексти, описи, розповіді, повідомлення, роздуми.

Кількість пред'явлень аудіотексту і тривалість його звучання Одноразовість пред'явлення пов'язана зі специфікою умов перебігу природного усномовленнєвого повідомлення: в реальній комунікації аудіювання проходить синхронно з говорінням, і мовленнєве повідомлення не повторюється. У шкільній аудиторії залежність розуміння від кількості пред'явлень досить відчутна, особливо на початковому ступені навчання.

Проте *методично обґрунтована кількість пред'явлень* ставиться в залежність від нормальної роботи з аудіотекстом. Так, у випадках запам'ятовування форми мовленнєвого повідомлення (його мовних засобів) доцільне кількаразове повторення одного і того ж аудіотексту. Якщо ж метою буде запам'ятовування смислової сторони тексту, то для повторного пред'явлення слід давати трансформовані варіанти тексту з мовними замінами і новими завданнями для сприймання.

На уроках дворазове пред'явлення одного і того ж аудіотексту доцільне в таких випадках: при наявності певних труднощів

На старшому ступені навчання дворазове прослуховування може розглядатися як одна із мовленнєвих вправ для взаємозв'язаного навчання аудіювання і говоріння.

Тривалість звучання тексту також може ускладнювати процес аудіювання. Тривалість звучання визначається обсягом аудіотексту. Обсяг тексту - обов'язковий нормативний параметр аудіювання для кожного класу. Такий вимір обсягу аудіотексту зручний для планування занять і для правильного розподілу часу на різні види мовленнєвої діяльності.

Труднощі, зумовлені тривалістю звучання, обмежуються таким чином:

- для **початкового** ступеня навчання - 1 хвилина,
- для **середнього** - 2-3 хвилини,
- для **старшого** - 3-5 хвилин.

Навчання аудіювання необхідно починати з текстів невеликої тривалості звучання і поступово її збільшувати. Проте прагнути до збільшення обсягу аудіотексту недоцільно.

Аудіювання різних джерел інформації створює специфічні труднощі сприймання.

При безпосередньому спілкуванні аудіювання полегшується позамовними засобами: мімікою, жестами.

При використанні технічних засобів ці фактори відсутні. Учні поступово звикають до мовлення вчителя і легко його розуміють. Використання технічних засобів навчання (ТЗН) створює додаткові труднощі, які потребують часу для їх подолання, але одночасно дозволяють навчити учнів сприймати не лише вчителя, але й мовлення інших осіб. Усі ці дії формуються в цілісній системі вправ.

4. Система вправ для навчання аудіювання

До системи вправ для навчання аудіювання входять **дві підсистеми:**

- (А) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання
- (В) вправи для розвитку вмінь аудіювання.

До **першої підсистеми** включаються 3 групи вправ:

— вправи для формування фонетичних навичок аудіювання (фонематичного та інтонаційного слуху);

— вправи для формування лексичних навичок аудіювання;

— вправи для формування граматичних навичок аудіювання.

До **другої підсистеми** входять 2 групи вправ:

— вправи, що готують учнів до аудіювання текстів;

— вправи в аудіюванні текстів.

I підсистема вправ

Мета вправ I підсистеми - сформувати в учнів слухові, лексичні та граматичні **навички аудіювання**. Формування слухових навичок передбачає розвиток в учнів фонематичного та інтонаційного слуху.

До **I підсистеми** входять некомунікативні та умовно-комунікативні рецептивні вправи.

Некомунікативні вправи включають такі види вправ: на сприйняття, впізнавання або розрізнення звуку, термінального тону, лексичної одиниці, граматичної структури;

умовно-комунікативні: вправи на аудіювання повідомлень, запитань, розпоряджень тощо на рівні фрази.

До цієї підсистеми вправ відносяться і спеціальні вправи, спрямовані на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання (імовірного прогнозування, уваги та аудитивної пам'яті, осмислення).

В цілому вправи цієї групи спрямовані на подолання ізолюваних, штучно виділених труднощів; вони є лише першою сходинкою до формування вмінь аудіювання. Наведемо приклади вправ першої підсистеми.

A. Вправи, що спрямовані на формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок аудіювання.

Вправи, що спрямовані на формування фонетичних навичок аудіювання.

I. Вправи на диференціацію звукової форми слова та його розуміння.

Такі вправи привчають учнів до точності слухання, що полегшує розуміння словоформ у мовленнєвому потоці і навчає диференціації подібних словоформ, які звучать. Для вправ підбираються пари слів, що відрізняються лише одним звуком.

Наприклад: учні показують за допомогою сигнальних карток (або іншим способом), чи приголосний звук у наведених словах є глухим/дзвінким, голосний — відкритим/закритим, знаходиться під наголосом перший/другий склад. *Англ.* code-coat, wrote-road.

Приклад вправи.

Мета- навчити учнів розрізняти звуки [i:] [i]

Інструкція: прослухайте пари слів і підніміть руку, коли почуєте довгий звук [i:]

Прийом: Аудіювання слів з вказаними звуками і визначення вказаного звука підняттям руки.

Слова для аудіювання: it-eat, lip-leap, heat-hit, mill-meal, weal-will, etc

Вправи на розвиток інтонаційного слуху.

Мета-навчити учнів розрізняти інтонацію в питальних і розповідних реченнях в теперішньому часі.

Інструкція-прослухайте фрази і визначіть: чи однакова в них інтонація. Піднесіть руку, якщо ви вважаєте, що інтонація в словах однакова.

Прийом: Аудіювання речень з різною інтонацією і визначення вказаної інтонації підняттям руки.

Речення для аудіювання:

Do you wash yourself with cold water?

I usually wash my face with warm water.

I like to read fiction.

Do you like to read fantastic books?

Does my friend live not far from me? My friend lives far from me.

Вправи, що спрямовані на формування лексичних навичок аудіювання. Вправи на семантизацію слів.

Мета-перевірити лексичні навички аудіювання слів по темі "Зовнішність"

Інструкція: Прослухайте слова з теми "Зовнішність" і підніміть руки, коли твердження і частини тіла, які я називаю, співпадають.

Прийом: Аудіювання слів з теми

Слова для аудіювання: head, nose, lips, arm, leg, ear

Вправи на семантизацію речень.

Інструкція: Прослухайте речення і піднесіть руку, коли мої твердження і зміст картинки співпадають.

Прийом: Аудіювання речень з теми "Пори року. Погода"

It is spring. It is winter. It is January. The weather is warm/ The weather is snowy and frosty. There is much snow in the forest.

Вправи, що спрямовані на формування граматичних навичок аудіювання.

Мета-навчити учнів аудіювати речення в минулому часі.

Інструкція: прослухайте речення і підніміть руку, коли почуєте речення в минулому часі.

Прийом: аудіювання речень. Речення для аудіювання.

Every day my friend comes home early. But yesterday he came home very late.

His parents were very angry. Mother said to him that she called to school and asked the teacher what happened with her son. My friend said. Usually I don't play football with my friends after school, but yesterday we had a football competition and I had to defend our class team.

Б. Вправи, що спрямовані на розвиток мовленнєвих механізмів аудіювання.

1. Вправи на розвиток імовірного прогнозування. Послухайте першу фразу і, спираючись на її зміст, завершіть другу. Послухайте коротку характеристику людини і згадайте про її професію. Послухайте заголовки і скажіть, про що йдеться в текстах. Послухайте початок розповіді і визначіть, про що вона.

Послухайте вирази та фрази і скажіть (рідною чи іноземною мовою), в яких ситуаціях вони можуть вживатися.

2. Вправи на розвиток уваги та адитивної пам'яті.

Послухайте слово, словосполучення, фразу і повторіть їх. Послухайте дві фрази, логічно пов'язані між собою, і повторіть їх. Послухайте частини фрази, з'єднайте їх в одну фразу і відтворіть її. Послухайте дві фрази і визначіть, що пропущено у другій.

Послухайте оголошення і заповніть пропуски у графічному варіанті того ж оголошення. Послухайте слова, запам'ятайте їх і назвіть ті, що відносяться до даної теми. Послухайте і повторіть за диктором фрази, доповніть їх однаковими за змістом.

3. Вправи на розвиток механізму осмислення (розуміння різних категорій смислової інформації).

Послухайте репліки з діалогу і скажіть, хто його веде (розуміння родової категорії).

Послухайте фразу і скажіть, коли відбувалася дія (розуміння часової категорії).

Послухайте речення і скажіть, де відбувається подія (розуміння категорії місця).

Послухайте репліки з діалогу і скажіть, чому дівчинка хоче додому (розуміння категорії причини).

II підсистема вправ

Мета вправ 11 підсистеми - розвинути в учнів **уміння аудіювання**. До цієї підсистеми входять умовно-комунікативні та комунікативні рецептивні вправи.

Умовно-комунікативні вправи включають такі види вправ: аудіювання повідомлень, запитань, розпоряджень на понадфразовому рівні; комунікативні: вправи на аудіювання текстів з метою одержання інформації.

Комунікативні вправи по суті є керованою мовленнєвою діяльністю; вони забезпечують практику в аудіюванні на основі комплексного подолання аудитивних труднощів. Виконуючи мовленнєві вправи, учні оволодівають уміннями передбачати зміст, виділяти головне, знаходити другорядні деталі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, зосереджувати увагу на діях і характеристиках персонажів, простежувати логічну послідовність подій і дотримуватися її при передачі змісту. При цьому у вправах для навчання аудіювання, особливо на початковому ступені, важливо враховувати взаємозв'язок аудіювання і говоріння як двох сторін усного мовлення, та аудіювання і читання як двох видів рецептивної діяльності.

Розглянемо приклади вправ другої групи.

1. Вправи на передбачення змісту тексту і розвиток уяви.

а) Послухайте початок жарту і запропонуйте свій варіант його завершення.

б) Послухайте початок розповіді і згадайте, що відбулося далі.

Учні пропонують свої варіанти закінчення розповіді, після чого учитель знайомить їх з авторським варіантом. Визначається, чия розповідь найбільш відповідає авторському варіанту.

в) Подивіться на малюнок, послухайте його опис і запропонуйте свій варіант розвитку подій.

2. Вправи на визначення логічної послідовності подій.

а) Послухайте текст і розкажіть в логічній послідовності про дії головного героя.

б) Послухайте розповідь і передайте її зміст 4-5 реченнями (рідною мовою).

в) Послухайте розповідь, розгляньте малюнки і розмістіть їх відповідно до подій у розповіді.

3. Вправи на розуміння тексту без домислювань.

а) Послухайте розповідь і скажіть, чи було в ній таке речення Перекажіть сприйнятий текст.

б) Послухайте дві розповіді і скажіть, чим вони відрізняються. Наприклад, перша розповідь відрізняється від другої лише заключним реченням,

в) Подивіться на малюнок і послухайте розповідь. Скажіть, які невідповідності ви помітили.

г) Послухайте розповідь учителя, потім прочитайте близький до неї за змістом текст і підкресліть речення, яких не було в розповіді вчителя.

4. Вправи на розуміння основної думки / точного розуміння тексту.

а) Послухайте текст і виберіть із декількох малюнків такий, що відповідає змісту тексту.

б) Послухайте текст і намалюйте місце (зобразіть схематично), в якому відбувається дія, і персонаж, про якого йдеться у тексті.

в) Визначте, яка із двох почутих вами розповідей відповідає змісту малюнка.

г) Послухайте розповідь і виберіть/придумайте до неї заголовок. Поясніть, чому саме так ви назвали розповідь.

У процесі навчання аудіювання вчитель має передбачити три етапи роботи;

- 1) формулювання інструкції,
- 2) презентацію аудіоматеріалу,
- 3) контроль розуміння прослуханого.

Важливу роль відіграє **інструкція**, що містить конкретне завдання для орієнтування учнів на цілеспрямоване і свідоме розуміння інформації.

Таке завдання організує процес мислення учня, його увагу і стимулює запам'ятовування у процесі слухання. Психологи свідчать, що правильна і точна інструкція може підвищити ефективність сприймання на 25%.

Після прослуховування учнями аудіотексту викладач має перевірити його розуміння. Розуміння — вирішальний момент аудіювання.

Контроль розуміння аудіотексту може здійснюватись вербальним чи невербальним способом. Дії учня після прослуховування повідомлення пов'язані з характером завдання, яке було поставлене перед його слуханням.

Форми передачі розуміння аудіотексту можуть бути різноманітними:

Засоби контролю розуміння прослуханого аудіо тексту

Невербальні засоби:

- виконання дій,
- контроль з використанням цифр,
- контроль за допомогою сигнальних та облікових карток,
- виготовлення схем, креслень,
- (А) підбір малюнків.

Вербальні засоби:

1) Рецептивні:

- підтвердження або спростування тверджень учителя,
- вибір пунктів плану тексту,
- тести з вибором відповіді.

2) Репродуктивні:

- відповіді на запитання,
- переказ змісту іноземною або рідною мовою,
- переклад окремих слів, словосполучень, речень,
- укладання плану,
- формулювання запитань до тексту,
- бесіда на основі змісту тексту.

Засіб контролю: Заповнення учнями квадратів

Приклад роботи з текстом для аудіювання

на уроці під безпосереднім керівництвом та контролем учителя.

I. Перед опрацюванням тексту учнями викладач повинен спрямувати їх увагу на аудіювання та розуміння тексту.

Він повідомляє деякі факти з життя і творчої діяльності автора, або називає проблему, яка розглядається в тексті. Можна запитати учнів, що їм відомо з цієї проблеми.

II. Підготовча робота до аудіювання тексту (перед текстові вправи). Зняття фонетичних, лексичних, граматичних труднощів.

На цьому етапі необхідно виконати передтекстові вправи, для того щоб зняти деякі мовні та смислові труднощі тексту. Наприклад:

1. *Підготовка до визначення граматичних орієнтирів.* Викладач: Послухайте кілька речень і назвіть присудок у кожному з них.

2. *Підготовка до сприймання речень, які містять незнайомі слова, що не впливають на розуміння смислу висловлювання.*

Учитель: Послухайте кілька речень і намагайтесь зрозуміти їх зміст ігноруючи незнайоме слово, яке є обставиною способу дії.

3. Підготовка до визначення різних видів зв'язку між реченнями.

Учитель: Послухайте складне речення і назвіть сполучник, який зв'язує обидві його частини.

III Аудіювання тексту з метою розуміння основного змісту повного і точного змісту (кількість прослуховувань тексту визначається вчителем залежно від обсягу та складності тексту).

Наприклад. *Учитель:* Послухайте текст один раз і придумайте до нього заголовок. **IV. Контроль розуміння прослуханого (виконання післятекстових вправ);**

Наприклад.

1. Контроль розуміння основного змісту тексту.

Учитель: Послухайте текст і виберіть із малюнків такий, що відповідає змісту тексту.

2. Контроль точності розуміння тексту.

Учитель: Послухайте текст і визначте, які твердження відповідають змісту почутого, а які ні.

Учитель: Послухайте текст один раз і придумайте до нього заголовок.

Робота з текстом для аудіювання може завершуватися його переказом учнями. У цьому випадку учнів необхідно підготувати до переказу тексту: скласти план розповіді, вибрати з тексту слова / словосполучення/фрази для використання у власних висловлюваннях, навчити виражати своє ставлення до проблеми, персонажів, їх дій, давати оцінку прослуханому тексту.

Підсумовуючи викладене, нагадаємо, що в системі вправ для навчання аудіювання виділяють дві підсистеми;

1) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання і

2) вправи для розвитку вмінь аудіювання. У свою чергу, кожна підсистема включає групи вправ, які мають конкретну мету.

Чернова Діана Анатоліївна –
викладач іноземної мови
ДЗ "Професійне училище Одеської
державної академії холоду"

Використання веб-сайтів, як одного з ефективних методів для самостійної роботи учнів ПТНЗ під час вивчення іноземної мови

За останні роки необхідність використання новітніх інформаційних технологій значно збільшилась. Це не лише нові технічні засоби, але й нові форми й методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Життя вже вимагає широкого залучення та використання Інтернет-контенту. На даний момент перед усіма педагогами стоїть задача навчитися використовувати всесвітню мережу з метою оновлення, осучаснення змісту освіти. Інтернет відкриває нові можливості для вдосконалення викладання навчальних предметів, розширення змісту позакласної та позашкільної освіти самоосвіти всіх учасників навчально-виховного процесу.

Глобальна мережа Інтернет створює умови учням та викладачам для отримання будь-якої інформації з різних частин світу: країнознавчий матеріал; новини з життя молоді й країн; відомих людей усього світу; доступ до статей, газет, журналів, книг, аудіо- та відеоматеріалів різного характеру.

На уроках іноземної мови, також для самостійної роботи учнів вдома за допомогою Інтернету можна розв'язати цілий ряд дидактичних задач: формувати навички та уміння читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; вдосконалювати уміння письмового мовлення; поповнювати словниковий запас; формувати та підтримувати стійку мотивацію до вивчення іноземної мови; розширити кругозір учнів; налагоджувати та підтримувати зв'язки і контакти зі своїми однолітками в будь-якій країні світу.

Наше завдання показати можливості використання глобальної мережі для розв'язання навчальних задач, полегшення процесу навчання та засвоєння знань. Адже Інтернет можна використовувати не лише для пошуку та завантаження рефератів.

У наш час освітні послуги мають бути не тільки якісними, але й сучасними.

Актуальність використання мережі Інтернет під час вивчення іноземної мови надзвичайно висока. Освоєння методів та навичок роботи з Інтернет-ресурсами надасть викладачу можливість покращити навчальний процес, урізноманітнити, осучаснити методи та прийоми викладання, підвищити мотивацію до вивчення предмета.

Для учнів це можливість брати участь у тестуванні, конкурсах, вікторинах, олімпіадах, які проводяться в мережі Інтернет, листуватися з однолітками з різних країн, брати участь в чатах, відеоконференціях, отримувати доступ до друкованої інформації, аудіо- та відеоматеріалів.

Учні вже давно використовують Інтернет для реалізації власних потреб, які, на жаль, рідко співпадають із навчальним процесом. Наше завдання показати можливості використання глобальної мережі для розв'язання навчальних задач, полегшення процесу навчання та засвоєння знань. Адже Інтернет можна використовувати не лише для пошуку та завантаження рефератів.

На сьогоднішній день одним із ключових моментів реформи освіти в Україні є формування в учнів навичок роботи з інформаційно-комунікативними технологіями,

самостійного пошуку, обробки та виділення потрібної інформації. Основним джерелом інформації все частіше стає Інтернет. Не викликає сумніву актуальність і необхідність інтеграції всесвітньої мережі в процес навчання іноземних мов. Головним предметом дискусій при цьому стає не питання для чого, а як застосовувати сучасні комп'ютерні технології в навчально-виховному процесі. Використання Інтернету значною мірою розширить спектр реальних комунікативних ситуацій, підвищить мотивацію, дозволить застосовувати набуті знання, уміння, навички, мовні уміння для вирішення реальних комунікативних задач. Але для багатьох учителів відкритим залишається питання способів та шляхів використання подібних ресурсів, їх пошуку та обробки відповідно до рівня, інтересів учнів, а також вимог програми та освітнього стандарту.

Проблема використання Інтернету в процесі навчання іноземної мови почала обговорюватися за кордоном ще на початку 90-х років минулого століття. У Росії та Україні перші публікації починають з'являтися з 2000 року, автори яких обґрунтовують значимість використання Інтернету в процесі навчання, висвітлюючи та опираючись на досвід закордонних колег. Зацікавленість даною проблемою значно підвищується з 2001 року й не зменшується на даний момент, оскільки продовжується інтенсивна комп'ютеризація закладів освіти, підключення їх до високоякісного швидкісного Інтернету. У педагогічній літературі з'являється велика кількість статей та матеріалів на тему використання Інтернету на уроках іноземної мови та в позакласній роботі. П. В. Сисоєв, М. М. Євстегнеєв у своїх працях неодноразово наголошують на тому, що "безпосередньо ресурси мережі є безцінною і необмеженою базою для створення інформаційно-предметного середовища, освіти і самоосвіти людей, задоволення їх професійних та особистих інтересів і потреб" [6, 1].

Спілкуючись у реальному мовному середовищі, яке забезпечує нам Інтернет, учні опиняються в справжніх життєвих ситуаціях. Задіяні у вирішенні широкого кола значущих, реалістичних, актуальних питань, школярі навчаються раптово й адекватно на них реагувати, що стимулює створення власних думок, а не маніпуляцію мовними формулами.

Першочергове значення надається розумінню, передачі змісту й вираженню смислу, що мотивує вивчення структури й словника іноземної мови, які служать цій меті.

Розвиток освіти в наш час органічно пов'язаний з підвищенням рівня його інформаційного потенціалу. Ця характерна риса багато в чому визначає як напрям еволюції самої освіти, так і майбутнє всього суспільства. Для успішної орієнтації у світовому інформаційному просторі учням необхідно оволодіти інформаційною культурою, а також комп'ютерною культурою, оскільки, пріоритет під час пошуку інформації все більше й частіше надається Інтернету.

Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам безліч інформації й ресурсів. Базовий комплект послуг може включати:

- електронну пошту (e-mail);
- телеконференції (usenet);
- відеоконференції;
- можливість публікації власної інформації, створення сайтів (Web-site), домашніх сторінок (homepage) і розміщення на Web - сервері;
- доступ до інформаційних ресурсів аудіо, відео та текстового характеру;
- довідникові каталоги (Yahoo, InfoSeek/UltraSmart, LookSmart, Galaxy);
- пошукові системи (Alta Vista, HotBob, Google, Open Text, WebCrawler, Excite);
- розмови в мережі (Chat).

Усі ці можливості можуть активно використовуватися під час вивчення іноземної мови. Оволодіння комунікативною й міжкультурною компетенціями неможливе без практики спілкування, і використання Інтернет-контенту в цьому випадку - просто необхідне. Віртуальне середовище дозволяє вийти за часові й просторові рамки, надає можливість аутентичного спілкування з реальними співрозмовниками на актуальні для обох

сторін теми. Однак, не можна забувати, що Інтернет (веб-сайти) - це лише допоміжний технічний засіб, продиктований часом. Для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в навчально-виховний процес.

Більшість авторів статей пропонують інтегрувати Інтернет у навчальний процес, зберігаючи традиційні засоби навчання. На думку Л. А. Підпригорової "використання Інтернету на уроці не повинно бути самоціллю. Для того, щоб правильно визначити місце й роль Інтернету при вивченні іноземної мови, необхідно знайти для себе чіткі відповіді на питання: для кого, для чого, коли, у якому обсязі він повинен використовуватися". Знайти відповіді на ці питання необхідно на етапі підготовки до уроку, виходячи з типу уроку, його мети та очікуваних результатів.

Відповідаючи на перше питання, вищезазначений автор вважає, що залучення ресурсів мережі є неефективним на початковому та середньому рівнях, обґрунтовуючи це тим, що "в цей період надзвичайну роль відіграють тренувальні вправи. У цьому сенсі Інтернет не дає ніяких нових можливостей у порівнянні з підручником. З цим твердженням можна погодитися лише наполовину, так як для середнього рівня ресурси мережі є просто необмеженими. Крім того, Інтернет пропонує велику кількість навчальних, тренувальних, пробних онлайн-тестів із граматики різних рівнів складності, які можна відразу перевірити, отримавши результати.

Для чого слід використовувати Інтернет на уроках та для самостійної роботи учнів ПТНЗ іноземної мови?

- формувати стійку мотивацію;
- активізувати розумові здібності учнів;
- залучати до роботи пасивних учнів; ■ робити урок більш наочним;
- забезпечити навчальний процес новими, раніше недоступними матеріалами, аутентичними текстами;
- привчати учнів до самостійної роботи з матеріалами;
- забезпечувати миттєвий зворотній зв'язок;
- підвищувати інтенсивність навчального процесу;
- забезпечити живе спілкування з представниками інших країн, носіями мови;
- формувати та вдосконалювати вміння і навички ефективного читання, письма й аудіювання, монологічного й діалогічного мовлення;
- розширити словниковий запас;
- виховувати терпимість, сприйняття духовного та пізнавального досвіду інших народів;
- реалізувати особистісно-орієнтований і диференційований підходи до навчання;
- формувати уміння, необхідні для забезпечення інформаційної компетентності, а саме:
 - а) здійснювати пошук та відбір необхідної інформації відповідно до поставлених задач і потреб, використовувати її для досягнення своєї мети;
 - б) аналізувати й оцінювати прочитане;
 - в) розподіляти інформацію на головну та другорядну;
 - г) швидко орієнтуватися в тексті, спираючись на ключові слова, структуру тексту, попередню інформацію.

При роботі з комп'ютером не слід забувати про здоров'я дитини

Ви можете створити безліч завдань різного рівня складності для розвитку навичок усного мовлення, письма та аудіювання, і все це можна зробити за допомогою та разом з учнями.

Організація Інтернет-завдань зазвичай проходить у три етапи: підготовчий, робота з ресурсами мережі Інтернет, робота в класі поза мережею Інтернет:

1. Підготовка - розвиток навичок говоріння, актуалізація раніше отриманих знань, вивчення лексики, мотивація й налаштування учнів на подальшу роботу, введення в тему.

2. Робота в мережі Інтернет - пошук у мережі, читання й письмо, обробка специфічної інформації й занесення її в бланки для відповідей, пошук відповідей на питання і т. д. На цьому етапі, учні мають чітко розуміти, що їм потрібно зробити й скільки часу в них є на виконання завдання.

3. Робота в класі поза мережею Інтернет - обмін отриманою інформацією, обговорення того, що учні знайшли, дізналися, виконали чи не виконали під час роботи в мережі.

Список використаних джерел:

1. Владимирова Л.П. Інтернет на уроках інострального языка // Иностранные языки в школе. - 2003. - № 3. - С. 39-41.

2. Освітні Інтернет ресурси / Укл. М.С. Коломoeць. - К.: "Освіта України", 2005. - 202 с.

3. Коптюг Н. М. Три подхода к работе в Интернет // Интернет-журнал "Эйдос". - 1999. - 23 декабря [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/1999/1223-03.htm>.

4. Подопрigorова Л.А. Использование Интернета в обучении иностранным языкам. // Иностранные языки в школе. - 2003. - №. 5. - С. 25-31.

5. Полат Е. С. Интернет на уроках иностранного языка // Иностранные языки в школе. - 2001. №2. - С. 14-19.

Дьяченко Лариса Семенівна,
викладач англійської мови,
спеціаліст вищої категорії Ізмаїльського
вищого професійного училища
Київської державної академії водного
транспорту імені Петра Конашевіча-
Сагайдачного

Методична розробка

з предмету "Англійська мова за професійним спрямуванням"

на тему

**"Конференція-звіт учнів відділення туризму ІВПУ "Виробнича практика
на пасажирських лайнерах компанії "Червона Рута".**

***Навчальний процес в Ізмаїльському вищому професійному училищі.
Мета та задачі викладачів іноземної мови.***

Викладання іноземної мови в ІВПУ має свої суттєві особливості :

- Учні отримують не тільки теоретичні знання, але ж й професійну підготовку для отримання сертифікатів робочих професій або дипломів молодшого спеціаліста в сфері громадського харчування, економіки та туризму;
- Різний рівень володіння іноземною мовою в групі (групи комплектують за виробничим принципом) припускає необхідність проведення корективно - адаптивного курсу, а для тих, хто не вивчав мову – вступного курсу, що вимагає, наскільки це можливо, зробити за виділений час, підвести всіх учнів до такого рівня володіння іноземною мовою, на якому можливо базувати навчання.
- Наявність спеціальностей з теоретичною підготовкою в рамках дворічного курсу вищої школи. Висока професійна підготовка, отримання диплому "молодший спеціаліст" дозволяє випускникам не тільки працювати, але й продовжувати освіту з 3-ого курсу вищих навчальних закладів економічного профілю та громадського харчування.

З цього виникає і мета навчання іноземної мові в ІВПУ – володіння іноземною мовою, достатнє для рішення задач в виробничій сфері та формування мовної основи для подальшого навчання за програмами вищої школи.

В сучасному світі знання іноземної мови - вимоги часу, тому що на ринку праці потрібні не тільки професійні знання, вміння та навички, володіння комп'ютером, але ж і повільне спілкування іноземною мовою.

Саме тому, виходячи із специфічних спеціальностей ІВПУ, пов'язаних зі сферою обслуговування, туризму, морськими професіями та комерційною діяльністю, викладачі іноземних мов училища бачать свою задачу в інтенсивному навчанні двом професійним іноземним мовам - англійській та німецькій, що є достатньо складно, тому що до училища

вступають діти з різним рівнем знання мови. За недовгий строк їх навчають професійній іноземній мові, яка дозволяє їм спілкуватися з пасажирами лайнеру, гостями готелю, працювати в екіпажах вантажних суден чи в комерційних офісах.

Викладачі іноземних мов ІВПУ не обмежуються традиційними методами навчання, використовують комп'ютерні програми, аудіо та відео матеріалами, переклади професійної літератури, а також активно залучають учнів до позакласної роботи, яка допомагає розвивати інтерес до оволодіння іноземною мовою, формує позитивні мотиви навчально-пізнавальної діяльності учнів, стимулює їх самостійну роботу, виховує позитивне відношення до іноземної культури.

Позакласна робота як неодмінна частина навчального процесу

Удосконалення навчально-виховного процесу в училищі не може бути досягнутим тільки в рамках урочної роботи. В зв'язку з цим важливе значення набувають різні форми позакласної роботи, яка займає все більше місця в навчально-виховному процесу училища.

Позакласна робота органічно пов'язана з навчальною роботою, але не дублює її, а сприяє підвищенню якості знань учнів, допомагає закріпити, розширити та поглибити ці знання, сприяє подальшому удосконаленню мовних навичок та вмінь учнів, створює умови для здійснення комплексного підходу до навчання та виховання учнів, розвиває їх творчість, ініціативу та самостійність.

Позакласні заходи виявляються хорошим стимулом до вивчення іноземної мови, підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови, оскільки вони створюють умови, в яких учні практично користуються іноземною мовою як засобом спілкування.

Позакласні заходи сприяють загальній освіті учнів, розширюють їх кругозір, підвищують культурний рівень, служать важливим засобом розвитку інтересів учнів, допомагають з'єднанню колективу.

Позакласна робота сприяє естетичному вихованню учнів, оскільки вона припускає активну участь більшості учнів у художній самодіяльності, а також художнє оформлення залів, в яких проводять вечори, створення декорацій, костюмів, художнє оформлення стендів, альбомів.

Особливістю позакласної роботи є те, що вона дає можливість враховувати індивідуальні схильності та можливості учнів. Викладач звичайно знає, хто з учнів гарно співає, декламує, танцює, грає на музикальному інструменті і при приготуванні до заходу доручає кожному те, в чому він зможе найкраще себе проявити. При цьому враховуються навички та вміння учнів в усному мовленні.

Специфіка позакласної роботи потребує розробки методики її організації та проведення, відмінної від методики проведення уроку.

Успіх позакласної роботи залежить від методично правильної її організації, суворого планування усієї роботи з іноземної мови в училищі. Її план включають в загальний план виховної роботи училища та обговорюють на початку навчального року на методичному об'єднанні вчителів іноземної мови. В здійсненні плану позакласних заходів беруть участь всі викладачі іноземної мови училища. Потім за річним планом складається план позакласної роботи на кожний семестр, в якому заходи та строки конкретизуються та уточнюються. Після включення намічених заходів в загальний план позакласних занять кожний викладач іноземної мови складає свій індивідуальний план позакласної роботи.

Позакласна робота надає допомогу викладачу в підвищенні якості знань учнів тільки в тому випадку, якщо в ній бере участь більшість учнів. Для забезпечення здебільшого охоплювання учнів позакласною роботою враховуються різноманітність інтересів, схильностей та можливостей учнів.

Всі позакласні заходи будуються на добровільних засадах, проте від тих, хто вирішив прийняти в них участь, вимагається та виховується відчуття відповідальності за доручену

справу через те, що відсутність дисципліни, незібраність, необов'язковість може зірвати проведення запланованого заходу.

Враховуючи той факт, що позакласна робота сприяє подальшому удосконаленню навичок та вмінь в області усної мови, до неї залучають не тільки відмінників, але й основний склад учнів. При цьому більше навантаження несе індивідуальна форма роботи.

Гурткова робота в звичайному розумінні в училищі має характер факультативів. Викладачі кожен тиждень дають консультації та факультатив з розвитку навичок усного мовлення та аудіювання, при цьому закріплюючи граматичний матеріал. Звичайно зміст такої роботи кожного викладача відрізняється один від одного. Це може бути робота з учнями, які хотіли би розширити знання мови на більш просунутому етапі, чи одержати інформацію країнознавчого характеру, або попрацювати з комп'ютерними чи аудіо, відео-програмами з іноземної мови, чи просто вивчити нові пісні або вірші, прочитати адаптовані оповідання англійських та німецьких авторів.

Результати індивідуальної та факультативної роботи яскраво виявляються в масових заходах, таких як олімпіади, конференції, семінари, тижні іноземної мови, професійні конкурси з обов'язковим завданням з іноземної мови, випуски стінгазет. Ефективною та привабливою масовою формою позакласної роботи є вечори іноземної мови. Проведення вечора сприяє укріпленню колективу учнів і є хорошою формою організації їх культурного дозвілля. Великою перевагою цієї форми позакласної роботи є масове охоплення учнів. Тематика вечорів - різноманітна. Це літературні, літературно-музичні вечори, призначені до знаменних дат, огляд художньої самодіяльності іноземною мовою, зустрічі з викладачами – носіями мови з США та Німеччини.

Ще однією цікавою формою позакласної роботи стала конференція-звіт "Виробнича практика на пасажирських лайнерах компанії "Червона Рута" учнів відділення туризму ДПТНЗ "ІВПУ".

У навчальному процесі ІВПУ літній виробничій практиці надається велика увага. Це перевірка роботи всього педагогічного колективу за рік. Це є перевірка самих учнів – їх знань, професійних навичок, психологічної та соціальної готовності працювати в новому колективі на виробництві та нести відповідальність за свої дії.

Одним із старих партнерів ІВПУ є Київська круїзна компанія "Червона Рута", яка щорічно надає можливість нашим учням пройти курс виробничої, літньої практики в якості кухарів, офіціантів, бортпровідників, рецепціоністів на своїх пасажирських судах, які перевозять українських та іноземних туристів з більш ніж 35 країн світу по мальовничому маршруту "Дніпро – Чорне море".

Після закінчення практики учні повинні звітувати про свою роботу.

Проект та сценарій конференції – звіту учнів відділення туризму в ІВПУ "Виробнича практика в компанії "Червона Рута"

Ідея розповісти про свою літню виробничу практику англійською мовою викликала гарячий інтерес у учнів 2 курсу відділення туризму.

Мета цього проекту – донести до слухачів, перш за все першокурсників, необхідність знань іноземної мови, важливість виробничої практики як етапу їх професійного становлення, познайомити їх з компанією "Червона Рута", виробничими обов'язками, туристичним маршрутом "Дніпро-Чорне море".

Навчальна мета:

- Комплексне закріплення пройденого теоретичного матеріалу;
- Практичне оволодіння іноземною мовою як засобом комунікації в процесі виконання професійних обов'язків;
- Мотивування розвитку навичок самостійної роботи і практичних вмінь.
- заохочення до творчої діяльності, пошуку та вибору інформації;

- узагальнення та аналіз отриманих матеріалів за конкретною темою.

Виховна мета:

- Сприяти формуванню власних ідей, поглядів.
- Виховувати навички командної роботи, культуру спілкування, дотримання етикету професії.
- Виховувати в учнів навички самостійної роботи.
- Виховувати почуття впевненості учнів у власному мовленні, відчуття відсутності скутості при презентації власних мовленнєвих вмінь.

Розвиваюча мета:

- розвинути вміння генерувати і презентувати власні ідеї державною та англійською мовою.
- розвинути вміння акумулювати вивчені факти зі здібністю логічного висловлювання власної думки.
- розвинути мовленеві навички в практичному використанні лексичного матеріалу за фахом.

Технічне забезпечення презентації - комп'ютер (ноутбук), мультимедійний проектор, екран, звукова система.

Приблизний час виконання цього проекту – 12 академічних годин.

Характеристика проекту:

- **Складний.**
- **Міжпредметний**, тісно пов'язаний з наступними дисциплінами: "Організація туристичної діяльності", "Організація транспортних перевезень", "Географія туризму", "Організація обслуговування в туристичних комплексах і готелях", "Технологія обслуговування в ресторанах та барах", "Виробниче навчання".
- **Виробничий** – діяльність учасників цього проекту чітко орієнтована на соціальні та виробничі інтереси самих учасників і має конкретні практичні результати у формі відеоматеріалів та звітів на конференції.
- **Інформаційно-дослідницький** - учні індивідуально та в невеликих групах повинні були відшукати інформацію про компанію, її судна та маршрути.

Кінцевий продукт проекту - звіти учнів про літню виробничу практику, слайд-шоу.

Зміст проекту :

1. Україна як приваблива сфера розвитку економіки туризму.
 2. Діяльність компанії "Червона Рута".
 3. Характеристика суден, де працювали учні.
 4. Виробничі обов'язки рецепціоніста, бортпровідника, офіціанта, бармена, працівника магазину сувенірів.
 5. Порти заходу на маршруті "Дніпро-Чорне море".
- Розважальні програми для туристів.

Робота з проектом:**I. Підготовчий етап**

- стимуляція інтересу учнів до проекту; б
 - бліц-опитування: ставлення учнів до виробничої практики, обговорення питання "Що може бути цікавим для першокурсників".
 - фронтальне обговорення ідей (які розділи будуть включені до звіту)
 - визначення кінцевого продукту проекту – в якій формі відбудеться презентація звіту.
- Формування груп, розподіл завдань між групами:

Група 1 - готує матеріал про Україну як туристичний продукт та компанію "Червона Рута".

Група 2 – презентує виробничі обов'язки.

Група 3 – готує матеріал про порти заходу пасажирських лайнерів на маршруті "Дніпро-Чорне море" та розважальні програми.

II Виконавчий етап

- Планування у малих групах діяльності учнів зі збору інформації.
 - Розподіл обов'язків між членами малих груп під час роботи над матеріалом розділу технічне забезпечення, комп'ютерна робота з ілюстративним матеріалом, оформлення зали.
 - Робота з джерелами з метою збору базової інформації про компанію, її судна, та маршрут.
 - Обговорення зібраного матеріалу в малих групах. Обговорення матеріалу у деталях.
- Складання чернеток:
- перевірка правильності написання, виправлення помилок. Робота над мовленнєвими вміннями;
 - аналіз та складання одержаного матеріалу, визначення його цінності для проекту;
 - підготовка до конференції, вправи на розвиток монологічного мовлення, публічного виступу, презентаційних умінь.

III. Презентаційний етап

- презентація проекту (усні звіти, демонстрація слайд-шоу, коментуючого зміст звітів).

IV. Підсумковий етап

- обговорення презентації та оцінювання звіту учнями та викладачами.
- Оцінювання учнів.

.

Висновки

В Ізмаїльському вищому професійному училищі позакласна робота з іноземних мов (індивідуальна, групова, масова), як частина навчально-виховного процесу допомагає вирішувати – головну задачу: навчити професійній іноземній мові учнів ІВПУ різними методами та формами.

Використання проектної методики дозволяє інтегрувати всі аспекти вивчення іноземної мови, потребує креативності, новизни ідей, цікавих винаходів та вміння їх презентувати.

Проектна діяльність – це дієва форма роботи з підвищення ефективності навчання учня як повноправного учасника навчально-виховного процесу.

Summer Training Course

Dear Teachers, Masters and Students!

You are welcome to the conference of the Tourism Department students of Izmail Higher Vocational School. We'd like to tell you about our training period in "Chervona Ruta" Cruise Company.

Every spring with the beginning of navigation this company invites our students of the Tourism and Catering Departments to take their training course on board the passenger liners "Dnieper Princess", "Dnieper Star" and "General Vatutin" as cooks, waitresses, barmen and stewardesses.

Our task was to use our theoretical knowledge, to master our professional skills, to get the experience in communication with tourists and to improve our knowledge of the foreign languages - English and German.

On board these ships tourists met us as the representatives of the young generation of Ukraine and we felt proud of our country, its history, culture and beauty.

Ukraine is a young sovereign state. The independence of Ukraine was proclaimed on the 24th of August, 1991, but its history dates back to the 9th century AD when one of the largest and the most powerful states of medieval Europe - Kyivska Rus - was founded.

The territory of Ukraine extends 900km from north to south and 1,300km from east to west. The total area of Ukraine is 603,700sq.km. Its population is about 47 million people.

In the west Ukraine borders on Poland, Czech, Slovakia, Hungary and Romania. It also borders on Russia, Byelorussia, Moldova. In the north of Ukraine there are forests, in the west - the Carpathian mountains, in the eastern and central Ukraine - black - soil steppe - lands.

In the south Ukraine is washed by the Black sea and the Sea of Azov.

Tourists can admire picturesque slopes of the green Carpathians and the Crimean hills, the green forests of Poltava, Chernigiv and Kyiv, the endless steppes of Kherson, Mikolaiv and Odessa. Ukraine is really the land of woods, lakes and rivers. The Carpathians are covered with forest but there are meadows here which are called as "polonyna". The highest point of the Ukrainian Carpathians is Hoverla. The Crimean mountains stretch for about 150km along the coast of the Black Sea. The highest point of them is the Mountain Roman - Kosh - 1445m above sea level. The major rivers are the Dnieper, the Dniester, the Bug, the Donets, the Danube and others.

So the geographical position of Ukraine is very favourable for the development of its tourism industry. Ukraine is a fascinating land that has preserved its unique customs and traditions.

Ukraine's folklore is among the richest and most highly developed in the world. On their way to the Black Sea on board the passenger liners tourists can discover the beautiful landscapes of the Dnieper - river and legendary Black Sea, get the fascinating information about Ukraine's history and culture, convince of courage, horse handling and humour of Zaporizhian Cossacks, feel the hospitality of ordinary Ukrainian people and even visit their homes, enjoy the terrific Ukrainian songs and dances, try delicious Ukrainian food and buy wonderful Ukrainian souvenirs -

embroidered towels and shirts. Ukraine is a real goldmine where tourists can experience a rare combination of antiquity and modernity.

"Chervona Ruta" is the first Ukrainian private cruise and shipping company. It has been in business since 1991. They have been welcoming people from more than 35 countries to the Dnieper, Danube delta and Black Sea cruises on board its ships.

"Chervona Ruta" offers

- Dnipro - Black Sea Cruises
- Programs for schoolchildren and youth
- Programs for specialists
- Individual services such as sightseeing tours, tickets for cultural and sport events, welcome and farewell parties
- Tours for groups and individuals
- Hotel reservations
- Private apartments
- Sightseeing tours
- Meetings and transfers
- Boat excursions
- Guide services
- Organization of seminars, presentations, festivals and fairs. Organization of Ukraine annual International Tourist Fair under the aegis of State Committee of Ukraine for Tourism
- Tours around Ukraine on board comfortable buses equipped with AC system, bar, WC and TV.

Izmail Higher Vocational School has been in cooperation with "Chervona Ruta" company for 15 years.

The passenger liners "Dnieper Princess", "Dnieper Star" and "General Vatutin" operate the line "From the Dnieper to the Black Sea".

All the ships are modern river - sea vessels equipped with the latest navigational aids and provide comfort and safety on all inland rivers and waterways. They are 129.2m long, 16.7m wide and

13.2m high. Their cruising speed is 14.2 knots. They have 4 decks. The ships can carry 280 - 320 passengers. All of them have 2 bars, a beauty salon, a massage salon, an ambulance with an on - duty doctor, a meeting hall, a souvenir kiosk. Two beautiful newly remodeled restaurants are air - conditioned. There are comfortable deck chairs on the Sun Deck. From large decks tourists can admire the picturesque beauty of far - away places.

There are single, twin and triple accommodations aboard the ships. All cabins are with private shower, WC, refrigerator, air - conditioning system and a radio. Deluxe Suites are spacious, beautifully furnished with a sitting room and a bedroom.

Pupil 1: I worked as a receptionist on board the passenger liner "Dnieper Star". Every day I kept 4 hours watch. I handled all the tourists' arrivals, payments, departures and documents. I had to deal with their questions or requests, explain the location on board the ship, be in touch with Housekeeping Service to help the tourists with their problems, answer the telephone calls. Airport transfers, satellite communication, a safety box were also in my duty.

There was a lot of work with the computer and the printer. It was my duty to decorate a lounge before the concert. I was responsible to the Cruise Director and was in touch with the ship's security staff.

Pupil 2: I'd like to tell you about my work as a stewardess on board the vessel "General Vatutin". I attended to 14 cabins. My duty was to keep them in order. My working day was very busy. In each cabin I had to change linen, make beds, dust the furniture, clean the bathroom and replace the towels. I had also to vacuum the carpet, water the plants, empty the ash - trays and wastebaskets. When I checked the cabin I had to make sure that there were enough hangers in the wardrobe. I also had to check that the mini - bar was full according to the list I had, and that the air - conditioning was set correctly. I had to make sure that the curtains were open and the blinds up before the guests came in. Every night I put sweets on my tourists' pillows and wished them "Good night". I had to give the tourists all the information they need about the location of the ship's services and the ship's regulations. Besides I had to clean the reading room daily. During the boat training alarm I took my tourists to the boat deck and showed them how to put on the life - jackets.

Pupil 3: As I had a chance to take an extra service course I went to "Chervona Ruta" as a waiter. I worked in the restaurant on board the motor vessel "General Vatutin". All meals were served in one sitting in two cosy restaurants.

The tourists were served three full course meals daily, plus Captains Welcome Cocktail, Farewell Dinner, Days of National Cuisine, Ukrainian Wines Tasting.

Breakfast - buffet, lunch and dinner - a la carte. A three course meal was served at both lunch and dinner, usually consisting of salad or appetizer, soup, the main course (meat, fish or chicken with vegetables) and dessert (ice - cream/cake/juice/fruit). Coffee or tea was provided with the meals.

Our Ukrainian borsch and pampushkas with garlic, vareniki were the most popular dishes with tourists. They admired the wonderful dessert "The Swan Lake" - cakes with cream on the green jelly .

An unforgettable event for our tourists was the Pirates Party. The staff of the restaurant and the tourists were dressed in the pirates costumes. The restaurant was decorated in the pirates style.

Our tourists expressed great thanks for taking into account their individual tastes. Our work of cooks and waiters was highly appreciated with the tourists.

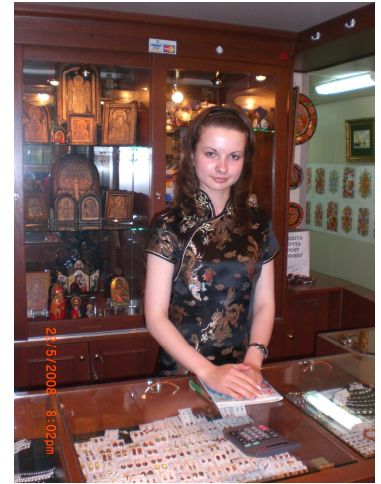
Pupil 4: I worked as a bar waiter on board the "Dnieper Star". The bar was located on the boat deck. It was finely decorated and the tourists could enjoy the picturesque landscapes.

The bar worked from 6 a.m. till the last guest every day. There was usually a wide choice of beverages to please everyone. I offered a wine list where the guests could find everything they liked. For those who didn't drink alcohols there were soft drinks such as juice, lemonade, Coke, mineral water - still or fizzy. Beer was very popular and it was served bottled, draught or canned. For people who wanted something stronger there was a great variety of alcoholic drinks. For example, spirits: rum, vodka, whisky, brandy, cognac. Then there were fortified wines: liqueur, port, sherry, vermouth, table wines dry or sweet, white, red, rose.

Guests could also order a cup of tea, black or white coffee, hot chocolate. The most popular drinks with our guests were "Blood Mary" cocktail and the Ukrainian beer "Obolon".

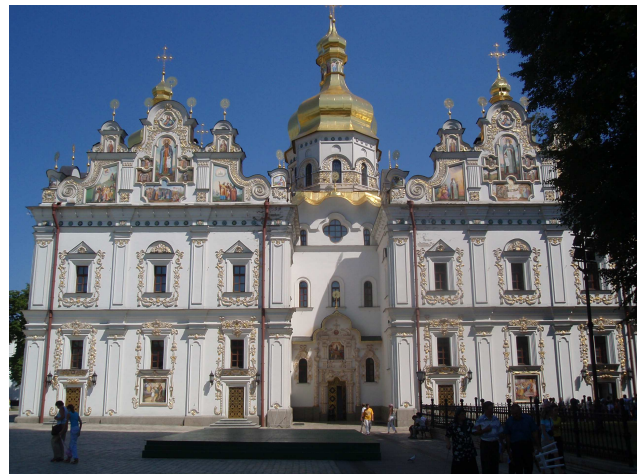
Pupil 5: I had a training course on board the “Dnieper Princess”. I occupied the crew position of an art-expert of Moscow Lu Nid Gallery. I worked in the souvenir shop. My duty was to show and sell our guests the Ukrainian craftworks, pictures of the famous Russian and Ukrainian painters, jewelry, shawls, scarves, miniature boxes, watches. I offered the waster classes of Petrikov painting, the defile of Ukrainian national costumes in which our tourists took part with great pleasure. I had to deal with special financial documents and different kinds of payment.

The entertainment programme for tourists include dancing nightly, the pianist in the bar, Ukrainian language and songs classes, Ukrainian dance lessons, movies, folklore performances, classical music concerts etc.

On their route the ships call at different ports and the tourists have a wonderful chance to go on shore excursions which help them to feel the hospitality of the Ukrainian people and understand the history, the spirit and the soul of our nation. They can visit Kiev, Kanev, Kremenchuk, Dnipropetrovsk, Zaporizhzhya, Kherson, Sevastopol, Yalta, Bakhchisarai and Odessa,

Kyiv is the capital of Ukraine with more than 1500 years of history. A charming city with splendid architecture, ancient golden domed cathedrals and numerous parks on both sides of the mighty Dnieper River, Kyiv is tourist delight. During the city tour tourists have a possibility to visit the famous Andriiv Descent where numerous artists and craftsmen offer their works, the Golden Gate, the rest of a huge wall that was erected in the 10th century to protect the city, and see the Parliament building situated in a beautiful park.

The enormous territory of the city makes it hard at first to find ones way but luckily there are two helping points – the Dnieper and the Metro.

The river crosses the city in the North-South direction; the old town is situated on the right bank while the new districts occupy the left bank. The old city (The Upper Town today), known as the “Mother of Russ cities”, has a number of ancient monuments that show the art of old builders and the culture of Ukrainian people. Although the city has changed its face for a modern one, the ancient monuments and the mighty Dnieper are the pearls of it.

Near the Upper Town and Podil (where the ships are docked) there is Pechersk, one of the oldest districts of the city. The name is closely tied with the Cave Monastery – the most significant Monastery of the old Kyiv Russ. City tour includes seeing St. Andrew’s Chuch, Rastrelli’s masterpiece, and visit of functioning St. Vladimir’s Cathedral.

Kanev was founded in the 11th century by Kyivan Prince Yaroslav the Wise. This pleasant city is known today mostly as the burial site of Taras Shevchenko – the great Ukrainian poet and artist.

The railway bridge is lifted and the ships can dock in the provincial town of **Kremenchuk**. This small industrial town in **Poltawa** region was founded 400 years ago. During the Second World

War it was totally destroyed. On the walking tour tourists can see a friendly and hospitable town with a lots of parks.

Dnipropetrovsk is a large industrial centre of Ukraine. Founded in 1776, today this city is known for developed ferrous metallurgy, complex machine building, metalworking and chemical industries. It is “Pivdenmash / KB Pivdenne”, Europe’s biggest aerospace manufacturing and developing complex. During the city tour tourists have a splendid opportunity to see and to buy the Easter eggs, beautiful treasure – boxes and colorful wooden plates made by the craftsmen of famous Petrikivka village.

Zaporizhzhya is the land of Cossacks. In the 16th century they had built a fortress on the Khortitsa Island and lived there according to their own laws. Tourists are told about them in the Cossack Glory Museum. At the Cossack Horse Show they can see how Cossacks ride horses, how they fight and perform with a crack of a whip, how they sing, dance and joke. Cossack food, "kulish" and "horilka" which are served are delicious! During a city tour its guests can see a modern

industrial city on the Dnieper with about a million inhabitants working mostly in energy, iron and automobile industries. The immense dam of the Dniiprogress hydro - electric power station built in 1932 divides the city in two halves.

Kherson strands high above the Dnieper delta, offering commending views out to the Black Sea. Present-day Black Sea Fleet can trace its origins to the first shipyard in Kherson. The city and its surroundings are situated in the famous Tavria Region with steps, gardens, vineyards and cornfields. From Kherson tourists are taken to the beautiful delta of the Dnipro river stopping off en route at a traditional fishing village.

Sevastopol is one of the best known cities in the Crimea ,a seaport and a scientific and cultural centre of Ukraine. The arrival in the port of the Black Sea fleet is impressive. Situated in a magnificent natural harbor the city offers a possibility to see its numerous monuments: the remnants

of the Greek colony Khersones that was founded in 421 BC, the Panorama of Defense of Sevastopol during the Crimean war of 1853 and the monuments of the Second World War – Malakhov Barrow and Sapun Mountain.

Yalta, the loveliest Black Sea resort lies in a natural amphitheater framed by the verdant Crimean mountains and the sea. Its magnificent place near the sea and its exotic vegetation make the town attractive for the travellers.

Often called "Nice of the Black Sea" even in winter Yalta meets its guests with blossoming flowers.

Yalta is a home to the historic Yalta Conference of 1945 attended by Stalin, Roosevelt and Churchill. Tourists can visit the Livadia Palace - the former summer residence of the Romanov family and the setting for the conference.

Bakhchissarai is the former capital of the Crimean Tatars situated 75 km from Sevastopol. On the way to Bakhchissarai tourists see the Northern part of the Crimean island with the landscapes of gardens, roses and lavender plantations. In an hour they suddenly find themselves in the East. The architecture of the former residence of Khan Girrey is the mixture of different styles from Russia, Italy, Ukraine and Turkey. Alexander Pushkin was impressed by the legends and Fountain of Tears in Bakhchissarai and wrote a beautiful poem "Bakhchissarai Legend" inspired by the romance of the place.

Odessa is the third biggest city in Ukraine, often referred to as "Little Paris". It is a southern gateway to the state and one of the biggest ports of the Black Sea. It is now an administrative regional centre operating advanced industries. Well known resorts (Arkadia, Kuyalnik) are located in the city and outskirts. During the city tour guests can see beautiful buildings in the classical style, the symbol of Odessa - Potiomin's stairs, walk along Deribasovskaya street, visit the Museum of Fine Arts or see an evening performance at Odessa Opera House - one of the best in the world.

Dear Friends!

You can see that our training course was very successful. We've got a lot of thanks from the tourists. Our work was highly appreciated with them. We've got an excellent experience in tourist service. We tried to be obliging and cordial. Our main concern was to please the passengers and give them maximum comfort during their voyage. Thanks to our training course we understand that tourism will be a successful industry in Ukrainian economy.

Шевченко Варвара Сергіївна –
викладач англійської мови
ДНЗ "Білгород-Дністровський
професійний будівельний ліцей"

Методична розробка уроку з предмету "Англійська мова"

на тему:

"Обговорення проблем довкілля"

"Discussing Environmental Problems"

Тема: "Discussing Environmental Problems"

Мета:

1. Навчальна – удосконалення навичок монологічного та діалогічного мовлення;
2. Розвивальна – розвиток активності, здатності до аналізу, узагальненню, формуванню власних умовиводів;
3. Виховна – формування відповідального відношення до навколишнього середовища, виховання правильної екологічної поведінки.

Задачі:

- активізація лексичного матеріалу з теми;
- практика учнів в аудіюванні;
- розвиток навичок усного мовлення.

Хід уроку :

I. Організація групи та мовні вправи.

- Hello! I'm glad to see you today. How are you?
- What day is it today?
- What day was yesterday?
- How do you usually spend your weekends?

II. Основна частина уроку

1. Вступний бесід

Yesterday I went to the market to buy some food and fruits. And today I've brought one apple at the lesson. Look at it! Isn't it wonderful?
Try to use your imagination to think what the apple looks like?

Yes, I can't but agree, that the apple reminds of the EARTH. And now look!

I cut the apple into quarters (4 parts). 3 quarters of the Earth's surface is water and only 1 quarter is land.

Now I take the part representing land and cut it in half.

Look only 1 half of the land is habitable. The rest part of land is deserts, mountains, frozen ice and other places where people can't live.

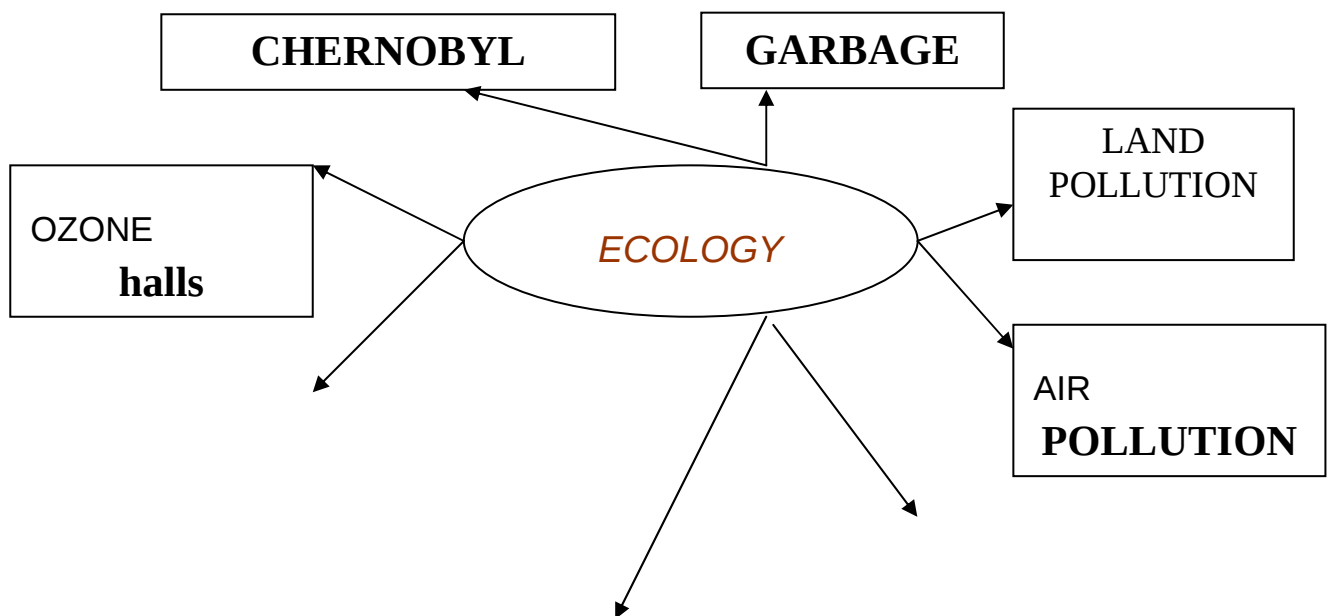
And now I take the piece that represents the habitable land and cut it into 4 sections. Only 1 of these parts (of the Earth's habitable land) is where all the Earth's food come from. Now look at the 3 quarters of the Earth, which represent the water. Less than 1% of the Earth's water is fresh and drinkable. And most of this water is tied up in the atmosphere (clouds) and underground.

1. Brain storm

■ What comes to your mind when you hear the word ECOLOGY?

(The answers of the pupils)

■ And now look at the screen and see what words are connected with Ecology!

Conclusion:

It's a wonderful world we live in. It is our Earth. For thousands of years the Earth has given support to all forms of life – human beings, animals, birds, fishes, insects and plants. But now people all over the world think about our planet. They think about air, water, plants and animals on the Earth. They say our planet is in danger. We have very serious environmental problems on our Earth. Who can say what these problems are?

P1: One of the problems is air pollution.

P2: I think the next global problem is water pollution.

P3: A lot of animals, birds and plants are disappearing now. To my mind it's a very serious problem.

P4: Another problem is overpopulation. Nowadays there are too many people on the Earth, so the pollution of it becomes higher and higher.

P5: And we have also such a problem as destruction of natural resources. For example, every year more and more trees are cut down.

3. Перевірка знання слів

T: I am sure that everybody knows the meanings of these words. So you can easily do the next task. Match the words with their definitions. We shall do this work in groups.

Доки учні виконують завдання, звучить музика "У світі тварин"

1. Ecology	a) A gas in the atmosphere. The gas that we breathe out.
2. Environment	b) The Earth is becoming warmer because there is too much carbon dioxide in the atmosphere.
3. Flora	c) The study of living creatures and plants in their surroundings.
4. Fauna	d) This is the atmosphere between 10 km and 60 km above the Earth. The ozone stops a lot of the ultraviolet radiation from the sun.
5. Habitat	e) When the land, sea or air becomes dirty or poisonous.
6. Pollution	f) Part of sunlight.
7. Carbon dioxide	g) The natural living place of an animal or plant.
8. Greenhouse effect	h) Rain containing acid.
9. Ozone layer	i) It means simply what is around us.
10. Ultraviolet radiation	j) All the plants that grow in a region.
11. Acid rain	k) The animals of a region.

ответы: 1- с

2- i

3- j

4- k

5- g

6- e

7- a

8- b

9- d

10- f

11- h

T: Ready? Let's check. (меняются листочками, проверяют друг у друга).

4. Читання тексту.

а) Читання.

Teacher: That's all with the words. I would like you to read the text itself. Remember the words. Try not to make mistakes. (Учні читають тест за абзацами).

PEOPLE START POLLUTION. - PEOPLE CAN STOP IT.

- The pollution of the land, air and water is the problem of civilization. It is one of the greatest dangers on the Earth. Ecological problems are deforestation, ozone holes, acid rains and the global warming.

- The seas are in danger. They are filled with industrial wastes and pesticides. Every 10 minutes one kind of animal, plant or insect dies out for ever.
- Air pollution is a very serious problem. In Cairo breathing the air is equivalent to smoking two packs of cigarettes a day.
- Plants and factories make the greenhouse effect.
- The greater problem is nuclear power stations. We all know Chernobyl tragedy. People are beginning to realize the environmental problems. They join international organizations and green parties. All states ought to save the Earth from an ecological catastrophe.

б) Робота над змістом тексту

- Let's work in pairs. Ask each other questions and answer them. (Учащиеся письменно отвечают на вопросы по тексту).
1. What are the ecological problems?
 2. Are the seas in danger?
 3. What is the problem of civilization?
 4. What does happen every 10 minutes?
 5. Air pollution is a very serious problem, isn't it?
 6. What makes the greenhouse effect?
 7. What is the greater problem?
 8. Do you think all states ought to save the Earth?

5. Робота з "Red book". Ілюстрований диктант.

— What is "Red book"?

— Rare animals and plants are putting down in the Red book.

I wonder, do you know what animals and plants are rare and we can find them in the "Red book".

Make two columns YES and NO.

Look at the picture and write down the name of animal or plant to one of these columns accordingly to the Red book.

Panda, squirrel, tiger, steppe eagle, monkey, jerboa, parrot, mice, frogs, cows, badger, fox, ermine, common stag beetle, eared hedgehog, wolf,

YES	NO
panda	squirrel
tiger	monkey
steppe eagle	parrot
jerboa	mice
badger	frogs
ermine	cows
common stag beetle	fox
eared hedgehog	wolf

(Перевіряємо)

- Let's check. How many words do you have in the 1st column? In the 2nd ?

6. Активізація навичок роботи у групах (проектна робота)

- Now let's think how can you solve the ecological problems? You were divided into 3 groups: school Green Peace, Town Green Peace and international Green Peace. Each group should have chosen right statements for their green peace organizations and make a poster with them.

- Show us your projects (ученики представляют свои работы.)

Clean the classrooms

Arrange wild parks all over the world

Don't throw out chemical waste into the oceans and seas

Water the flowers in the classrooms

Close factories that produce waste in your town

Don't throw the rubbish in the classrooms

Don't cut down rain forests

Bring a second pairs of shoes with you

Build more recycling centers

Don't throw the litter on the beaches

Take care of endangered animals and birds

Plant more flowers and trees in the city

Don't run along the corridors

Don't build many roads in the city

7. НАВЧАННЯМ НАВИЧКАМ ГОВОРІННЯ

And what does it mean to be friendly to the environment?

To be friendly to the environment means -- to keep the country tidy

- to respect the life and work of the countryside
- to take litter home
- to grow trees and flowers
- to put rubbish into the bins

Many people all over the world

- are Greenpeace supporters
- have environmental programs
- solve Earth's problems
- do their best in caring for all human beings

You must not

- spoil the countryside
- damage trees
- hurt animals
- pick flowers and break trees
- catch or frighten birds and animals
- pollute water

You should

- help animals
- feed birds
- plant and protect trees
- take care of wild flowers
- save flora and fauna
- help rare animals and young plants to survive
- keep the environment clean
- be in charge of the planet

8. ЕТАП КРАЇНОЗНАВЧОГО ТА ПРОБЛЕМНОГО ХАРАКТЕРУ, ЩО РОЗШИРЯЄ КРУГОЗІР УЧНІВ

Listening

- A lot of people all over the world are worried about the Earth. Among them there are many famous people. One of them was M. Jackson. He loved nature and sang about the Earth's problems in his songs. Now, listen to one of his hits – THE EARTH SONG and try to understand its meaning.

Michael Jackson — Earth Song

(після перегляду фільму учні говорять, що вони побачили і як зрозуміли текст пісні. Роздаю їм текст пісні з перекладом, повторно переглядаємо кліп)

III. Заключна частина уроку.

1. Підведення підсумків

Teacher: Do you realize the seriousness of the problems? I think you do. What must people do to protect our environment? Let's make a conclusion of the lesson.

We must live in harmony with Nature.

We must plant new forests, flowers.

Hunting rare animals is forbidden.

Use 3 R's (recycle, reuse, reduce).

Pick up litter. Put up signs: "Please, don't litter".

Save water.

Don't use plastic bags.

Start ecological education at school.

Change fuel: gas instead of wood.

2. Оцінювання

- Your marks are.....

3. Домашнє завдання

- Your home task is Ex. 8, p. 160.

PEOPLE START POLLUTION. - PEOPLE CAN STOP IT.

- The pollution of the land, air and water is the problem of civilization. It is one of the greatest dangers on the Earth. Ecological problems are deforestation, ozone holes, acid rains and the global warming.
- The seas are in danger. They are filled with industrial wastes and pesticides. Every 10 minutes one kind of animal, plant or insect dies out for ever.
- Air pollution is a very serious problem. In Cairo breathing the air is equivalent to smoking two packs of cigarettes a day.
- Plants and factories make the greenhouse effect.
- The greater problem is nuclear power stations. We all know Chernobyl tragedy. People are beginning to realize the environmental problems. They join international organizations and green parties. All states ought to save the Earth from an ecological catastrophe.

б) Работа над содержанием текста.

- Let's work in pairs. Ask each other questions and answer them. (Учащиеся письменно отвечают на вопросы по тексту).
9. What are the ecological problems?
 10. Are the seas in danger?
 11. What is the problem of civilization?
 12. What does happen every 10 minutes?
 13. Air pollution is a very serious problem, isn't it?
 14. What makes the greenhouse effect?
 15. What is the greater problem?
 16. Do you think all states ought to save the Earth?

Earth Song

What about sunrise
 What about rain
 What about all the things
 That you said we were to gain
 What about killing fields
 Is there a time
 What about all the things
 That you said was yours and mine...
 Did you ever stop to notice
 All the blood we've shed before
 Did you ever stop to notice
 The crying Earth the weeping shores?
 Aaaaaaaaaah Aaaaaaaaaah

What have we done to the world
 Look what we've done
 What about all the peace
 That you pledge your only son
 What about flowering fields
 Is there a time
 What about all the dreams
 That you said was yours and mine...
 Did you ever stop to notice
 All the children dead from war
 Did you ever stop to notice
 The crying Earth the weeping shores?
 Aaaaaaaaaah Aaaaaaaaaah

I used to dream
 I used to glance beyond the stars
 Now I don't know where we are
 Although I know we've drifted far

Aaaaaaaaaah Aaaaaaaaaah
 Aaaaaaaaaah Aaaaaaaaaah

Hey, what about yesterday
 (What about us)
 What about the seas
 (What about us)
 The heavens are falling down
 (What about us)
 I can't even breathe
 (What about us)
 What about the bleeding Earth
 (What about us)
 Can't we feel its wounds
 (What about us)
 What about nature's worth
 (Ooo, ooo)

Песня Земли

Как же утренняя заря?
 Как же дождь?
 Как же все вещи,
 Которые по-твоему должны быть наши
 Как же уничтожения полей?
 Есть ли время?
 Как же все вещи,
 Которые по-твоему и твои и мои
 Ты когда-нибудь замечал
 Всю пролитую до этого кровь?
 Ты когда-нибудь замечал
 Эту плачущую Землю и проливающие слезы
 берега? А-а, а-а

Что мы сделали с миром?
 Посмотри, что мы сделали!
 Как же мир,
 Который ты дал своему единственному сыну?
 Как же цветущие поля?
 Есть ли время?
 Как же все мечты,
 Которые по-твоему и твои и мои
 Ты когда-нибудь замечал
 Всех погибших во время войны детей?
 Ты когда-нибудь замечал
 Эту плачущую Землю и проливающие слезы
 берега? А-а, а-а

Было время, я мечтал
 Я смотрел на звезды
 Теперь я не знаю, где мы
 Хотя я знаю, мы зашли слишком далеко

А-а, а-аааа
 А-а, а-аааа

Эй, как же вчерашний день?
 (Как же мы?)
 Как же моря?
 (Как же мы?)
 Небеса падают вниз
 (Как же мы?)
 Я не могу даже сделать вдох
 (Как же мы?)
 Как же окровавленная Земля?
 (Как же мы?)
 Разве мы не можем почувствовать её ран?
 (Как же мы?)
 Как же значимость природы?
 (Ooo, ooo)

It's our planet's womb
(What about us)
What about animals
(What about it)
We've turned kingdoms to dust
(What about us)
What about elephants
(What about us)
Have we lost their trust
(What about us)
What about crying whales
(What about us)
We're ravaging the seas
(What about us)
What about forest trails
(Ooo, ooo)

Burnt despite our pleas
(What about us)
What about the holy land
(What about it)
Torn apart by creed
(What about us)
What about the common man
(What about us)
Can't we set him free
(What about us)
What about children dying
(What about us)
Can't you hear them cry
(What about us)
Where did we go wrong
(Ooo, ooo)

Someone tell me why
(What about us)
What about babies
(What about it)
What about the days
(What about us)
What about all their joy
(What about us)
What about the man
(What about us)
What about the crying man
(What about us)
What about Abraham
(What was us)
What about death again
(ooo, ooo)
Do we give a damn

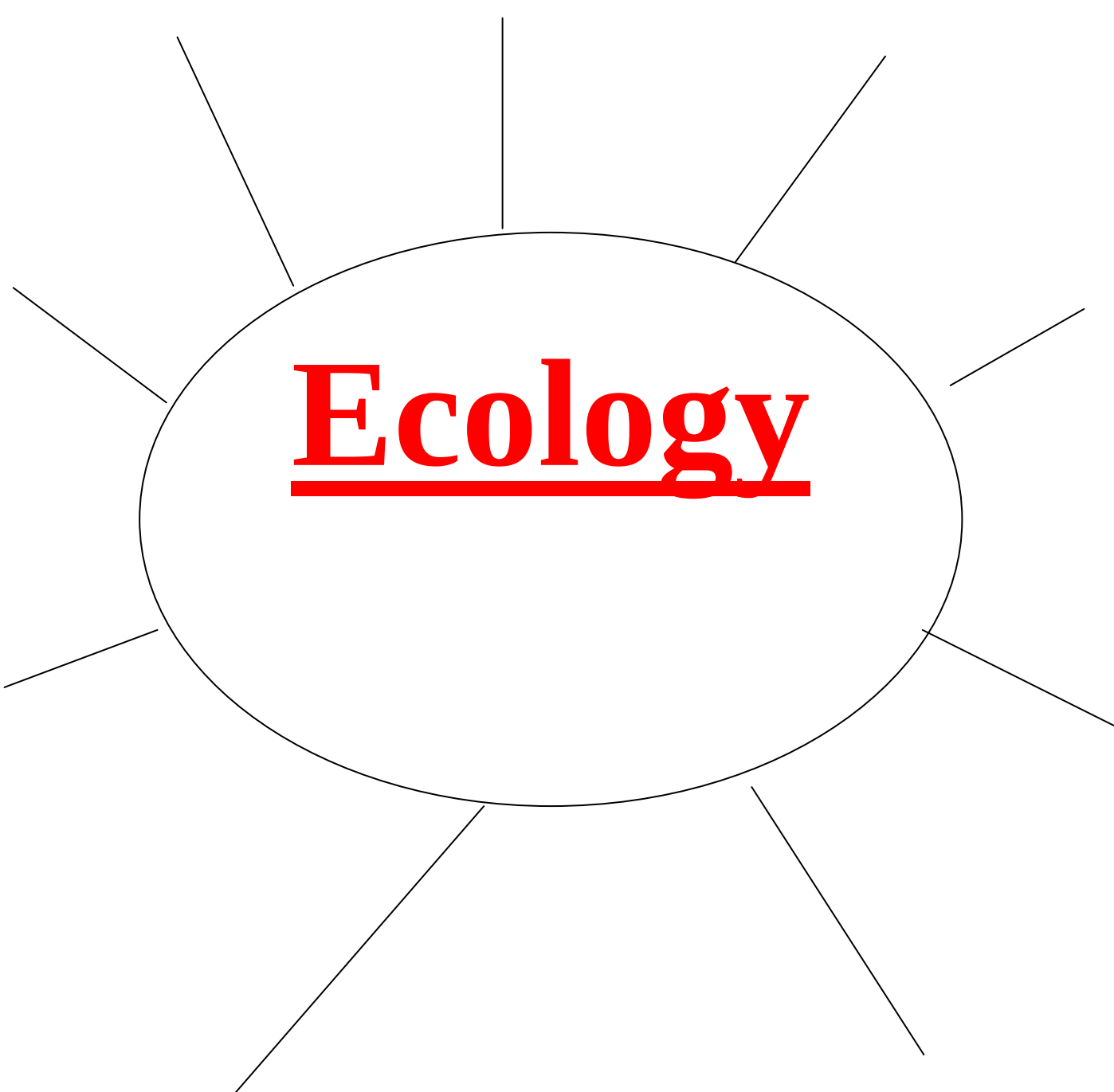
Aaaaaaaaaah Aaaaaaaaaah

Это лоно нашей планеты
(Как же мы?)
Как же животные?
(Как же мы?)
Мы обратили их царства в пыль
(Как же мы?)
Как же слоны?
(Как же мы?)
Потеряли ли мы их доверие?
(Как же мы?)
Как же плачущие киты?
(Как же мы?)
Мы разрушаем моря
(Как же мы?)
Как же лесные тропы,
(Ooo, ooo)

Сожжены, несмотря на наши мольбы
(Как же мы?)
Как же священная земля,
(Как же мы?)
Разорванная вероисповеданиями?
(Как же мы?)
Как же простой человек?
(Как же мы?)
Разве мы не можем освободить его?
(Как же мы?)
Как детская смертность?
(Как же мы?)
Разве ты не слышишь их плач?
(Как же мы?)
Где что-то пошло не так?
(ooo, ooo)

Кто-нибудь, скажите мне, почему?
(Как же мы?)
Как же младенцы?
(Как же мы?)
Как же дни?
(Как же мы?)
Как же вся их радость?
(Как же мы?)
Как же люди?
(Как же мы?)
Как же плачущие люди?
(Как же мы?)
Как же Абрахам?
(Кем мы были?)
Как же смерть, опять?
(ooo, ooo)
Разве нам не наплевать?

А-а, aaaaaaaaaaaaa

Ecology

**We must live in harmony
with Nature**

**We must plant new forests,
flowers**

**Hunting rare animals is
forbidden**

**Use 3 R's (recycle, reuse,
reduce)**

**Pick up litter. Put up signs:
“Please, don’t litter”**

Save water

Don’t use plastic bags

**Start ecological education
at school**

**Change fuel: gas instead of
wood**

Фоміна Людмила Михайлівна –
Викладач англійської мови
ДНЗ "Іллічівський професійний
судноремонтний ліцей"

Методична розробка уроку з предмета:
"Англійська мова з професійною спрямованістю"

на тему:

Двигун внутрішнього згорання
Internal Combustion Engine

В теперішній час зусилля викладачів профтехосвіти спрямовані на підвищення якості сучасного навчання та виховання учнів. Особливо це стосується іноземних мов, зокрема англійської мови. А для того, щоб вирішувати певні задачі, викладач повинен постійно вдосконалювати свою методичну підготовку, свою майстерність, володіти сучасними інформаційними технологіями, вміти використовувати їх на практиці.

Сам предмет і англійська мова є невід'ємною частиною при підготовці фахівців – професіоналів. Сучасний моторист повинен не тільки володіти розмовною англійською мовою, а й знати цілий ряд технічних термінів, обладнання тощо, без яких неможлива його подальша праця в машинному відділенні. Тому ми бачимо, як тісно пов'язаний цей предмет із фізикою, спецтехнологією та іншими дисциплінами.

Сучасний урок іноземної мови – це суцільна система, сукупність взаємопов'язаних компонентів навчання – читання, аудіювання, мовлення, письма. Кожен компонент уроку повинен бути точно пов'язаний з рештою, і тільки тоді буде позитивний кінцевий результат, а це взаємодія знань, умінь та навичок учнів.

Урок на тему "Двигун внутрішнього згорання" як і інші з предмету "Англійська мова з професійною спрямованістю" був вибраний не випадково. Знання будови судна, машинного відділення та, безпосередньо, двигуна, для сучасного моториста дуже важливе, тому що це є основним компонентом при роботі фахівця.

Знання принципу роботи двигуна, його чотирьох тактів, вміння визначити які ремонтні роботи необхідно провести тощо – все це необхідно для роботи моториста, а в умовах праці на судні – ще й на англійській мові.

Тема уроку: "Двигун внутрішнього згорання"

Мета уроку: вдосконалити навички учнів в читанні, аудіюванні, мовленні, поповнити лексичний запас технічних термінів, вчити учнів використовувати і аналізувати певну інформацію.

Кількість годин по програмі – 34 години.

Рекомендовано для використання в навчальному процесі при підготовці фахівців з професії "моторист – машиніст".

Internal Combustion Engine

Reviewing: the directions on the ship; general arrangement of the ship; the engine – room.

Objectives:

- to improve pupils' skills in reading, listening and speaking;
- to develop pupils vocabulary;
- to teach students to gain, analyze and use information;
- to revise and practice Present Simple Tense and Present Continuous Tense.

Equipment: a laptop computer, texts for reading, the scheme of a dry – cargo vessel, types of ships.

Procedure

I. Introduction

T: Good morning, students. I believe you'll enjoy our today's lesson. Today we are going to work on the topic 'Internal Combustion Engine'; to watch 2 short videos about it. You'll get some more information about engines. We'll review the previous lexical and grammar material. I think it will be interesting for you and for our guests.

II. Warming – up

T: Now you are the students of the vocational school and in a year you'll get the profession of a welder and a motorman. But in order to be a good specialist you must know everything about the ship, the engine – room, about your duties as a motorman, the engine – room orders etc. Day by day, we learn all that you must know. And now let's review what have you studied at the previous lessons.

Teacher to Pupils: Try to answer the questions.

1. What are the main directions on the ship?
2. What kinds of ships do you know?
3. What do they carry?
4. What is the general arrangement of the ship?
5. What are your duties as a motorman?
6. What can you see in the engine – room?
7. What documents of Maritime Safety do you know?
8. What engine – room orders do you know?

III. Main Part

T: OK. Let's stop on the diesel – engine and speak about it.

So, what parts does it consist of?

You may use the words on the blackboard.

1. Word – review.

combustion chamber – камера сгорания

piston - поршень

valve - клапан

crankshaft - коленчатый вал
cylinder - цилиндр
port - отверстие
rocker arm - коромысло
water cooling passage - зарубашечное пространство
camshaft - распределительный вал
cam - кулачок
connecting – rod – шатун

P1: Reads the words and tells about the structure of the engine.

T: Who knows what types of engines are there?

P2: There are 2 - stroke and 4 - stroke engines.

T: You are right. Today will speak about 4 - stroke engine. It is called so because there are 4 movements or strokes.

2. Listening. Watching the videos.

Pupils watch the 1st video.

T. You have just seen the 1st video about the 4 - stroke engine. What are these strokes?

P2 names the strokes and writes them down on the blackboard.

T. Let's see the 2nd video and then speak about the strokes in details.

Pupils watch the 2nd video.

3. Group work.

Teacher to Pupils:

What's the diesel engine?

What strokes has it?

What can you say about these cycles?

What is TDC and BDC?

You may use the schemes, your texts and try to describe these strokes.

P3 – describes Inlet Stroke

P4 --- Compression

P5 ---Power Stroke

P6 ---Exhaust Stroke

T. Thanks for your reports. Are there any unknown words in the text?
Yes, of course. They are underlined. Let's read them and copy out with the translation.

P7 reads the words:

cycle - цикл
intake stroke - впуск
pressure - давление
heat - тепло
thermodynamics - термодинамика
combustion - сгорание
decreased - уменьшаться
transfer – передавать

4. Grammar point. Writing.

T. Your home task was to write interrogative and negative sentences. Let's check them.
Pupils read the sentences (from their copybooks)

T. OK. Now try to do the same. You have 2 more sentences. They are written on the blackboard.

1.

“+” The motorman is checking the lube oil system.

“ - ” The motorman isn't checking the lube oil system.

“ ? ” Is the motorman checking the lube oil system?

2.

“+” He washes and cleans the deck equipment.

“ - ” He doesn't wash and clean the deck equipment.

“ ? ” Does he wash and clean the deck equipment?

IV. Summing up

T. Today you have got a lot of information. Our lesson is coming the end . You have worked hard. Thank you. Your marks are the following...

V. Home Assignment

T. At home study all the new words and word-combinations. Be ready to tell us about 4 – stroke engine. Review Engine – room orders.

Have a break.

Використані джерела:

1. Арцыбашев И. П. Английский для моряков, Херсон;2008,150 с.
2. Бонами Д. Английский язык для технических училищ: учебное пособие. – М.; Высш. шк., 1989, 287 с.
3. Гогин А.Ф. Судовые дизели: основы теории, устройство и эксплуатация. – М.: Транспорт; 1988,439 с.
4. Миклос А.Г., Чернявская Н.Г., Червяков С.П. Судовые двигатели внутреннего сгорания: Учебник. – 3 – е изд.; Л.:судостроение,1986. – 360с.

ESSENTIAL ENGLISH FOR MARINE ENGINEERS
CHAPTER 1
DIESEL ENGINES
TEXT 1 WORDS AND EXPRESSIONS

internal combustion engine	двигатель внутреннего сгорания
to ignite	зажигать, воспламенять
combustion chamber	камера сгорания
four-stroke cycle	четырехтактный цикл
two-stroke cycle	двухтактный цикл
piston	поршень
inlet	впуск (напр. воздуха, пара, воды), входное отверстие
suction	всасывание
compression	сжатие
working stroke	рабочий ход
exhaust	выхлоп
crankshaft	коленчатый вал
top dead centre TDC	верхняя мертвая точка
bottom dead centre TDC	нижняя мертвая точка
inlet valve	впускной клапан
cylinder	цилиндр
to rise	подниматься
exhaust valve	выпускной клапан
final	завершающий
scavenge	продувка
port	отверстие
to drive out	выталкивать
remaining	остающийся
return stroke	обратный ход
rocker arm	коромысло \
fuel injector	форсунка
cylinder head -	крышка цилиндра
water cooling passage	зарубашечное пространство
camshaft	распределительный вал
cam	кулачок, (кулачная шайба)
gudgeon pin	поршневой палец
connecting rod	шатун
crankpin	мотылевая шейка
bottom end bearing	нижняя половинка мотылевого подшипника
crank case	картер двигателя
exhaust manifold	выхлопной коллектор газа
turboblower	газотурбонагнетатель
ciosshead	крейцкопф
piston rod	шток поршня
A-frame	станина
bedplate	фундаментная рама

TEXT

The diesel engine is an internal combustion engine which ignites the fuel by injecting it into hot high pressure air in a combustion chamber. The diesel engine has either a four - stroke or a two-stroke cycle. A stroke is a travel of the piston between its extreme points.

The four stroke cycle consists of inlet (*or suction*), *compression*, *power* (or working stroke.) and exhaust. This cycle is completed in two revolutions of the crankshaft. At the top dead centre (TDC) the inlet valve opens and fresh air is drawn in as the piston moves down -suction stroke. At the bottom dead centre (BDC) in the inlet valve closes and the air in the cylinder is compressed as the piston rises-compression. Fuel' is injected as the piston reaches TDC and combustion takes place producing very high pressure in the gases. These gases force the piston down and at BDC the exhaust valve opens. The final stroke is the exhausting of the burnt gases as the piston rises to TDC.

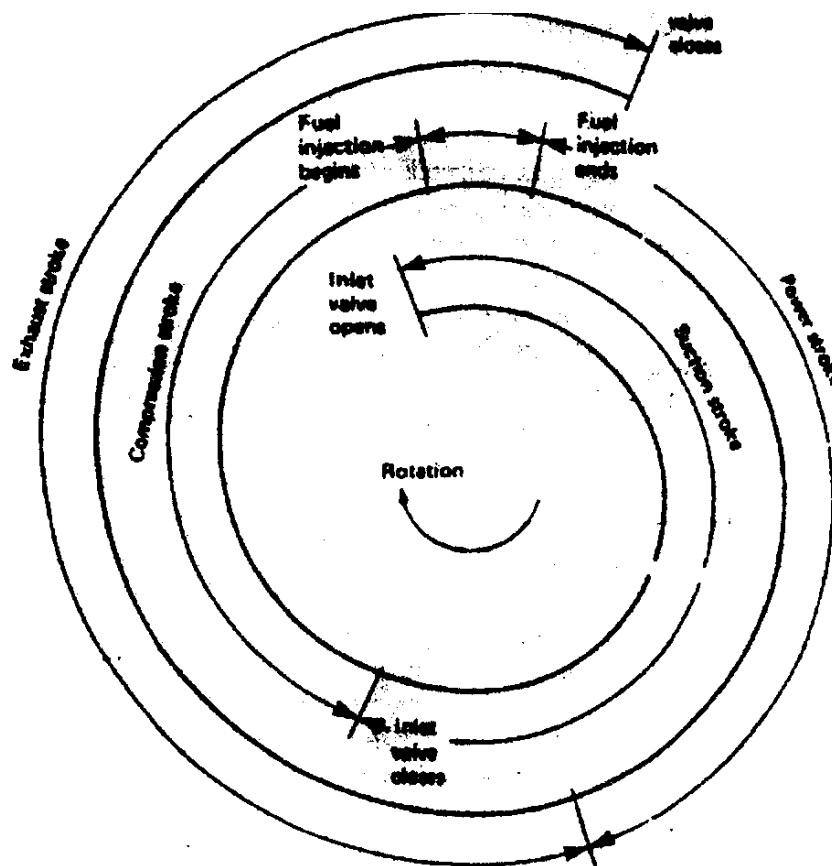

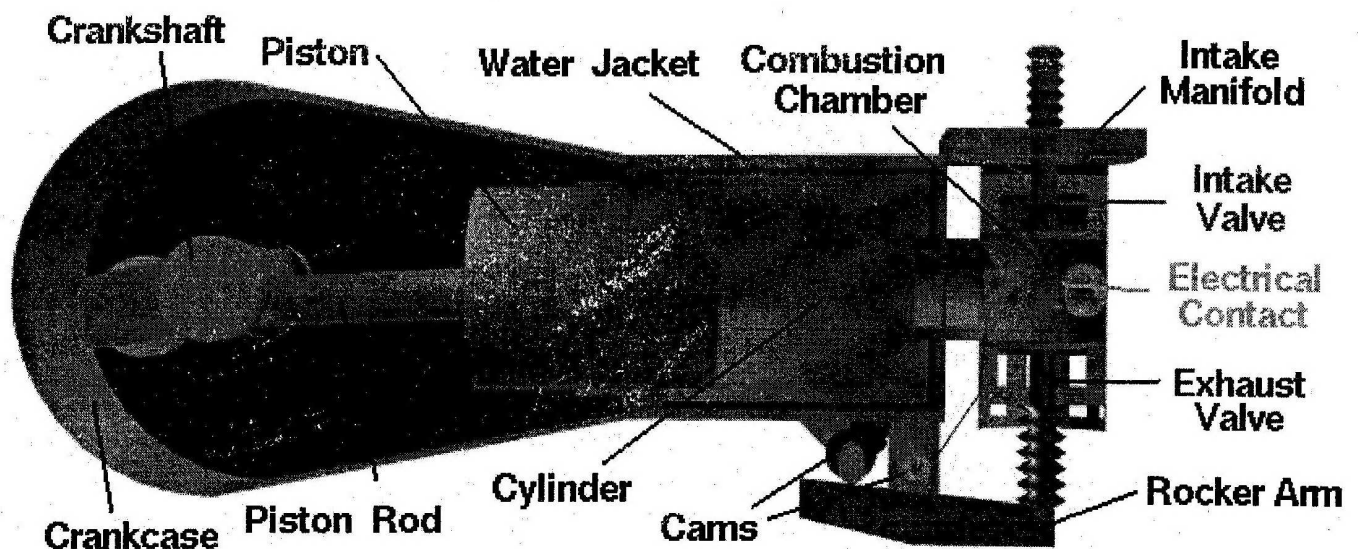
Figure 1.1. Four - stroke timing diagram.

Діаграма фаз газораспределения 4-х тактного двигателя.

4-Stroke internal Combustion Engine

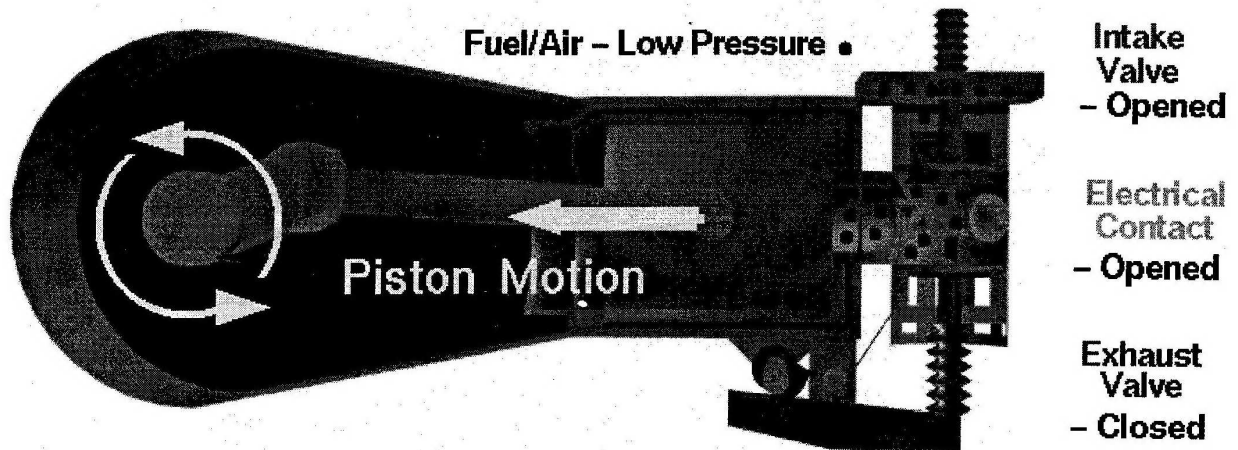
This is an animated computer drawing of one cylinder of the Wright brothers' 1903 aircraft engine. This engine powered the first, heavier than air, self-propelled, maneuverable, piloted aircraft; the Wright 1903 Flyer. The engine consisted of four cylinders like the one shown above, with each piston connected to a common crankshaft. The crankshaft was connected to two counter-rotating propellers which produced the thrust necessary to overcome the drag of the aircraft.

The brothers' design is very simple by today's standards, so it is a good engine for students to study to learn the fundamentals of engine operation. This type of internal combustion engine is called a four-stroke engine because there are four movements, or strokes, of the piston before the entire engine firing sequence is repeated. The four strokes are described below with some still figures. In the animation and in all the figures, we have colored the fuel/air intake system red, the electrical system green, and the exhaust system blue. We also represent the fuel/air mixture and the exhaust gases by small colored balls to show how these gases move through the engine. Since we will be referring to the movement of various engine parts, here is a figure showing the names of the parts.

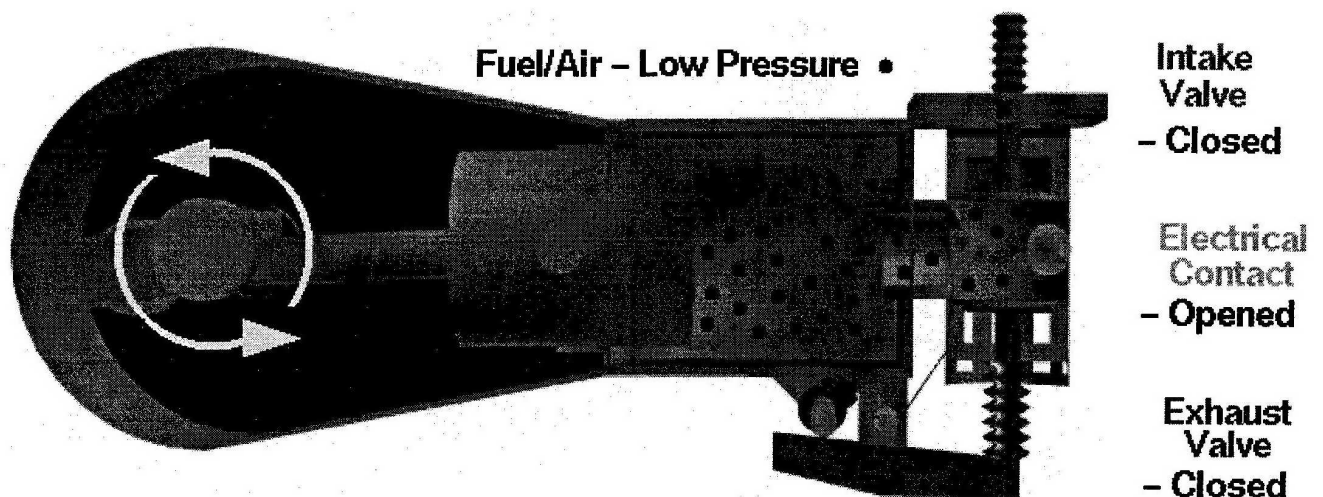

Intake Stroke

The engine cycle begins with the intake stroke as the piston is pulled towards the crankshaft (to the left in the figure).

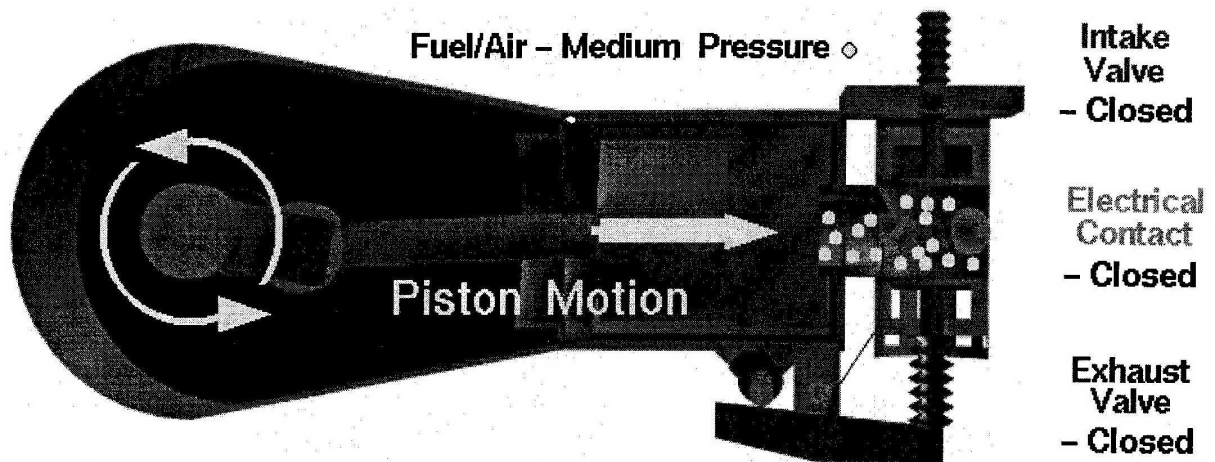
The intake valve is open, and fuel and air are drawn past the valve and into the combustion chamber and cylinder from the intake manifold located on top of the combustion chamber. The exhaust valve is closed and the electrical contact switch is open. The fuel/air mixture is at a relatively low pressure (near atmospheric) and is colored blue in this figure. At the end of the intake stroke, the piston is located at the far left and begins to move back towards the right.

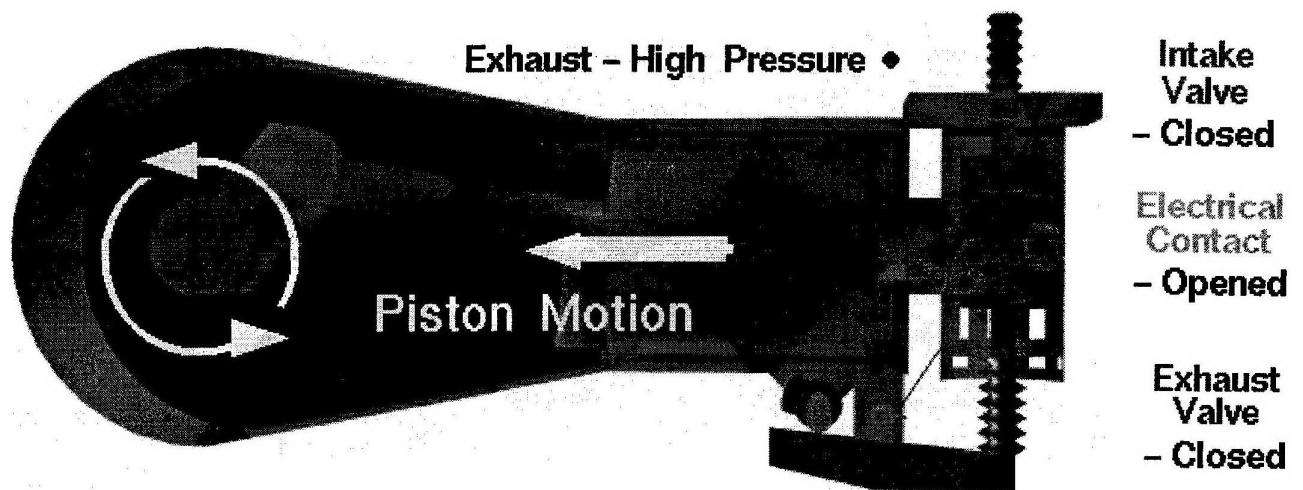
The cylinder and combustion chamber are full of the low pressure fuel/air mixture and, as the piston begins to move to the right, the intake valve closes.

Compression Stroke

With both valves closed, the combination of the cylinder and combustion chamber form a completely closed vessel containing the fuel/air mixture. As the piston is pushed to the right, the volume is reduced and the fuel/air mixture is compressed during the compression stroke.

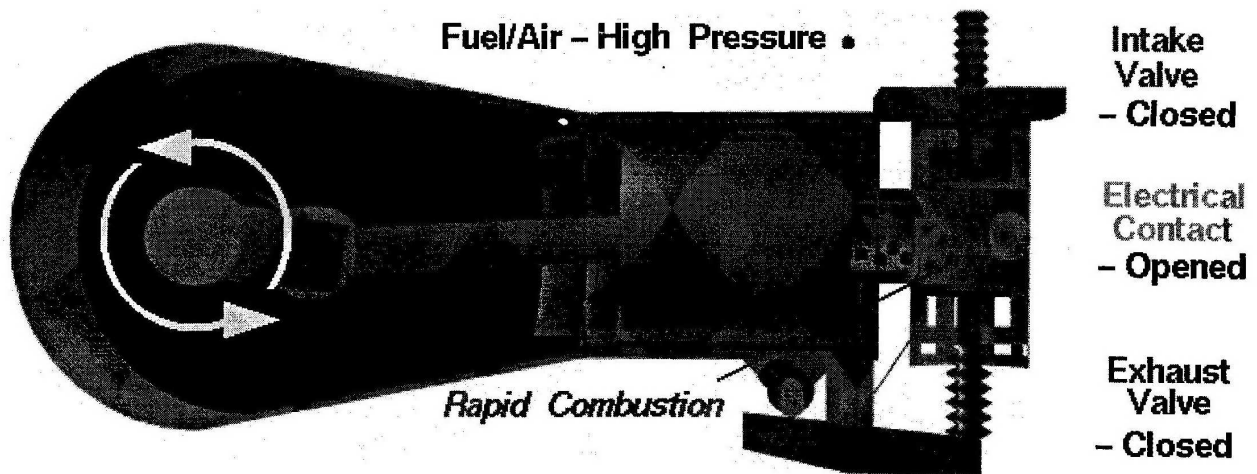
During the compression, no heat is transferred to the fuel/air mixture. As the volume is decreased because of the piston's motion, the pressure in the gas is increased, as described by the laws of thermodynamics. In the figure, the mixture has been colored yellow to denote a moderate increase in pressure. To produce the increased pressure, we have to do work on the mixture, just as you have to do work to inflate a bicycle tire using a pump. During the compression stroke, the electrical contact is kept opened. When the volume is the smallest, and the pressure the highest as shown in the figure, the contact is closed, and a current of electricity flows through the plug.

Unlike the compression stroke, the hot gas does work on the piston during the power stroke. The force on the piston is transmitted by the piston rod to the crankshaft, where the linear motion of the piston is converted to angular motion of the crankshaft. The work done on the piston is then used to turn the shaft, and the propellers, and to compress the gases in the neighboring cylinder's compression stroke. Having produced the igniting spark, the electrical contact remains opened. During the power stroke, the volume occupied by the gases is increased because of the piston motion and no heat is transferred to the fuel/air mixture. As the volume is increased because of the piston's motion, the pressure and temperature of the gas are decreased. We have colored the exhaust "molecules" yellow to denote a moderate amount of pressure at the end of the power stroke.

Power Stroke

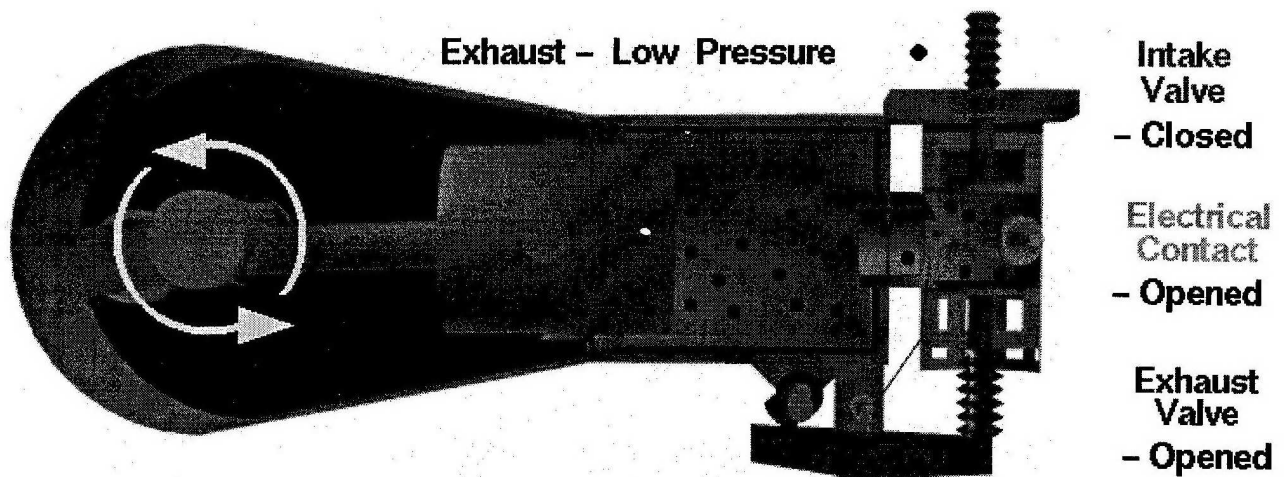
At the beginning of the power stroke, the electrical contact is opened. The sudden opening of the contact produces a spark in the combustion chamber which ignites the fuel/air mixture. Rapid combustion of the fuel releases heat, and produces exhaust gases in the combustion chamber.

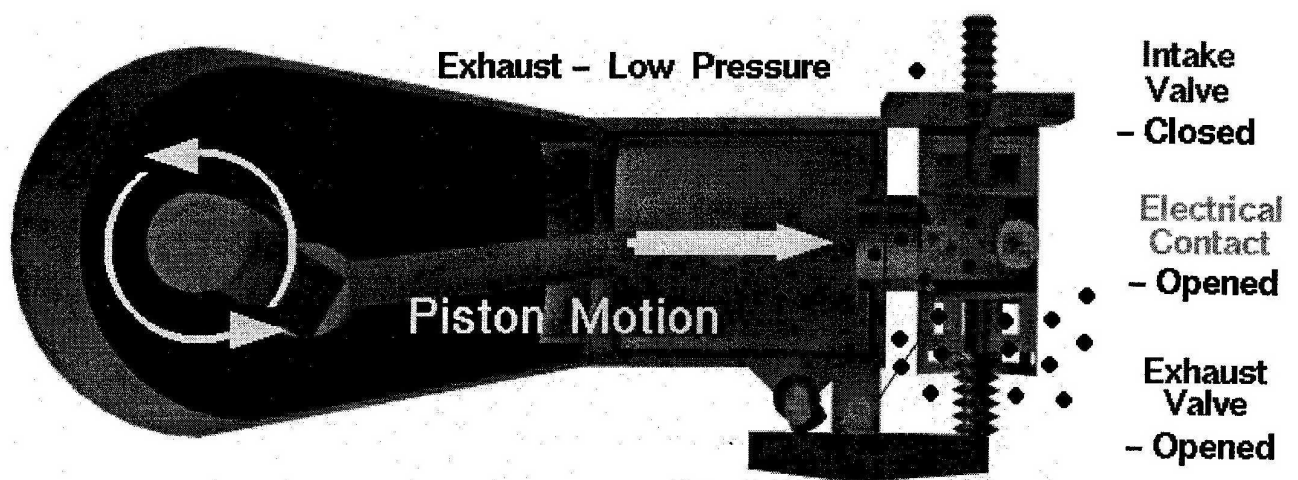
Because the intake and exhaust valves are closed, the combustion of the fuel takes place in a totally enclosed (and nearly constant volume) vessel. The combustion increases the temperature of the exhaust gases, any residual air in the combustion chamber, and the combustion chamber itself. From the ideal gas law, the increased temperature of the gases also produces an increased pressure in the combustion chamber. We have colored the gases red in the figure to denote the high pressure. The high pressure of the gases acting on the face of the piston cause the piston to move to the left which initiates the power stroke.

Exhaust Stroke

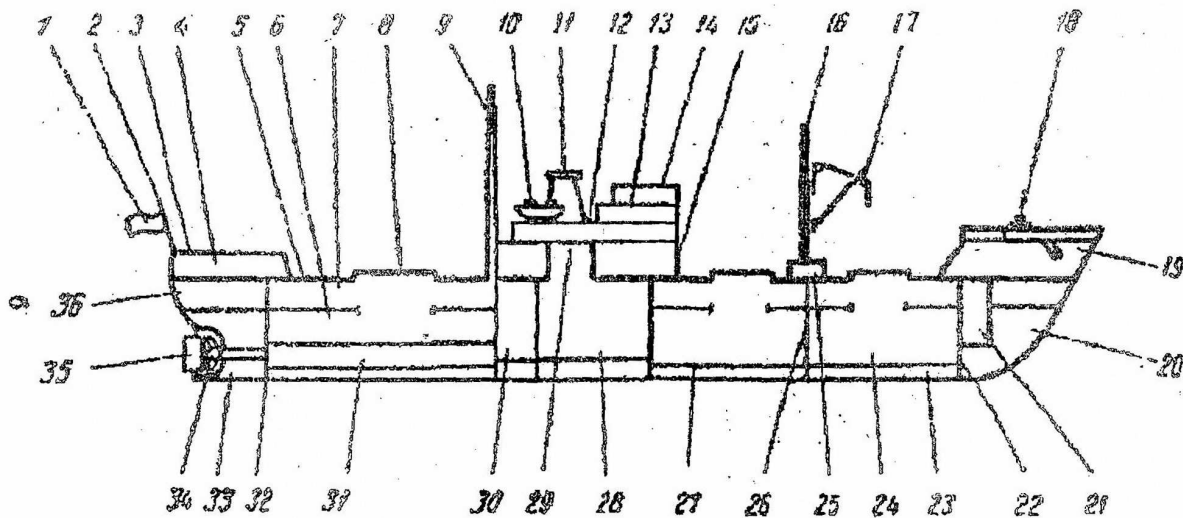
At the end of the power stroke, the piston is located at the far left. Heat that is left over from the power stroke is now transferred to the water in the water jacket until the pressure approaches atmospheric pressure. The exhaust valve is then opened by the cam pushing on the rocker arm to begin the exhaust stroke

The purpose of the exhaust stroke is to clear the cylinder of the spent exhaust in preparation for another ignition cycle. As the exhaust stroke begins, the cylinder and combustion chamber are full of exhaust products at low pressure (colored blue on the figure above.) Because the exhaust valve is open, the exhaust gas is pushed past the valve and exits the engine. The intake valve is closed and the electrical contact is open during this movement of the piston.

At the end of the exhaust stroke, the exhaust valve is closed and the engine begins another intake stroke

1. КОРПУС СУДНА
SHIP'S HULL

Сухогрузное судно

Dry cargo vessel

1. Флаг
2. Флагшток
3. Палуба юта
4. Ют
5. Верхняя палуба
6. Вторая палуба
7. Твиндек
8. Люк
9. Грот-мачта
10. Шлюпочное устройство
11. Труба
12. Шлюпочная палуба
13. Палуба ходового мостика
14. Настил рулевой рубки
15. Средняя надстройка
16. Фок-мачта
17. Грузоподъемное устройство
18. Якорное устройство
19. Бак
20. Форпик
21. Цепной ящик
22. Переборка форпика
23. Танк двойного дна
24. Трюм
25. Рубка
26. Поперечная переборка
27. Настил двойного дна
28. Машинное отделение
29. Палуба надстройки

1. Flag
2. Flagstaff
3. Poop deck
4. Poop
5. Upper deck
6. Second deck
7. Tween deck
8. Hatch
9. Main mast
10. Boat gear
11. Funnel
12. Boat deck
13. Navigating bridge deck
14. Wheel house top
15. Midship superstructure
16. Fore mast
17. Cargo handling gear
18. Anchor gear
19. Forecastle
20. Forepeak
21. Chain locker
22. Forepeak bulkhead
23. Double bottom tank
24. Hold
25. Deck house
26. Transverse bulkhead
27. Double bottom plating
28. Engine room
29. Superstructure deck

Олійник Ірина Петрівна –
викладач англійської мови
ДНЗ "Котовський професійний ліцей"

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ

З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

на тему:

**"Удосконалення навичок діалогічного мовлення на уроках
англійської мови на прикладі уроку по темі "В кафе. В ресторані."**

(професія "Кухар 3, 4 розряду")

Тема програми: "Їжа та харчування".

Тема уроку : "В кафе. В ресторані".

Мета уроку:

- навчальна - закріпити знання лексики по темі, формувати навички вживання нових лексичних одиниць, удосконалювати навички усного діалогічного мовлення;
- розвиваюча - розвивати навички аналізу та систематизації матеріалу, розвивати усне мовлення, розвивати мовну здогадку;
- виховна - виховувати зацікавленість до вивчення англійської мови, естетичний смак учнів та правила поведінки у місцях громадського харчування.

Тип уроку: комбінований.

Дидактичне забезпечення:

1. Відеоматеріали " У ресторані".
2. Комплект роздаткових матеріалів.
3. Словники.
4. Опорні схеми.

Матеріально технічне забезпечення: DVD, blu-tack, дошка, ілюстрації, слайди, овочі, посуд.

Міжпредметні зв'язки: організація виробництва та обслуговування.

Хід уроку

I. Організаційний момент уроку.

Рапорт чергового (визначення відсутніх, перевірка готовності учнів до уроку, наявність домашнього завдання, записування дати).

II. Warming-up (лексична розминка).

На попередніх уроках учні працювали з лексикою "Овочі та фрукти". Метою повторення лексики з попередніх занять є введення в іншомовне середовище. (Використовую "Тематичні картки з англійської мови з фотоілюстраціями". Ранок. Наочні посібники.)

Учні повторюють лексику з опорою на фотоілюстрацію.

III. Ознайомлення з темою і задачами уроку.

Teacher: - Today we have to revise all the verbs to the topic “Food”. We will watch some video material “At the restaurant”, learn words and useful constructions in order to know “How to order a meal?” and make dialogues.

IV. Мотивація навчальної діяльності.

Teacher: We will learn some lexical material which is used at the restaurants that can help you manage to order the meal at the restaurant while you are abroad or to work as a waiter.

V. Перевірка домашнього завдання.

Teacher: People go to a restaurant not only when they are hungry, but when they want to taste something delicious. There are a lot of restaurants where dishes of national cuisine are served. What's the Ukrainian dish?

Students: Ukrainian borshch.

Teacher: During the previous lessons we learn a poem “How to cook Ukrainian borshch?” (Доцільність вивчення вірша напам'ять в тому, що в ньому використовується велика кількість дієслів для запам'ятовування за допомогою рими та рухів)

1. *Teacher:* - Before you revise a poem “How to cook Ukrainian borshch?”, tell me please, what vegetables we need to cook borshch? (Один або два учні відбирають з корзини або ілюстрацій овочі, які потрібні для приготування українського борщу, показують їх учням та називають) – a beet, a carrot, a garlic, a cabbage, an onion, etc.

2. *Teacher:* - What do we do while cooking? (Повторення дієслів відбувається з опорою на письмовий образ слова. Учні читають слова, перекладають, викладач закріплює їх на дошці за допомогою blu-tack або магніта.)

Students: - Simmer, sprinkle, rinse, peel, roast, put, chop, cut, drain, pour, bake, stuff, grate, mix, add, fry, boil, mash, blend, steam, scramble, grill, stir, season, stew, toast.

3. *Teacher:* - What do we do during cooking borsch? (Під час називання дій , які ми виконуємо готуючи борщ, учень біля дошки називає її та знімає картку з дошки, а інший показує цю дію, використовуючи пантоміму)

Student: - Peel, stir, mix, etc.

4. *Teacher:* - Let's recite a poem together (учні хором читають вірш напам'ять демонструючи дії, викладач може показувати ці дії використовуючи овочі, посуд та столові приладдя).

A poem

“How to cook Ukrainian borshch?”

I take a beet, a carrot and potatoes.

I wash them peel and cut.

I take a pot and pour some water.

I put it on a stove.

I peel some onions, chop and cry.

I fry it up to gold.

The broth is boiling

Time to put my products into it.

I stir and wait,

Then salt, add onions and garlic press of course.

It smells so tasty, it's so yummy, I can't wait any more.

5. Перевірка вірша напам'ять з подальшим виставленням оцінок (учні декламують вірш з рухами або без них).

VI. Актуалізація опорних знань.

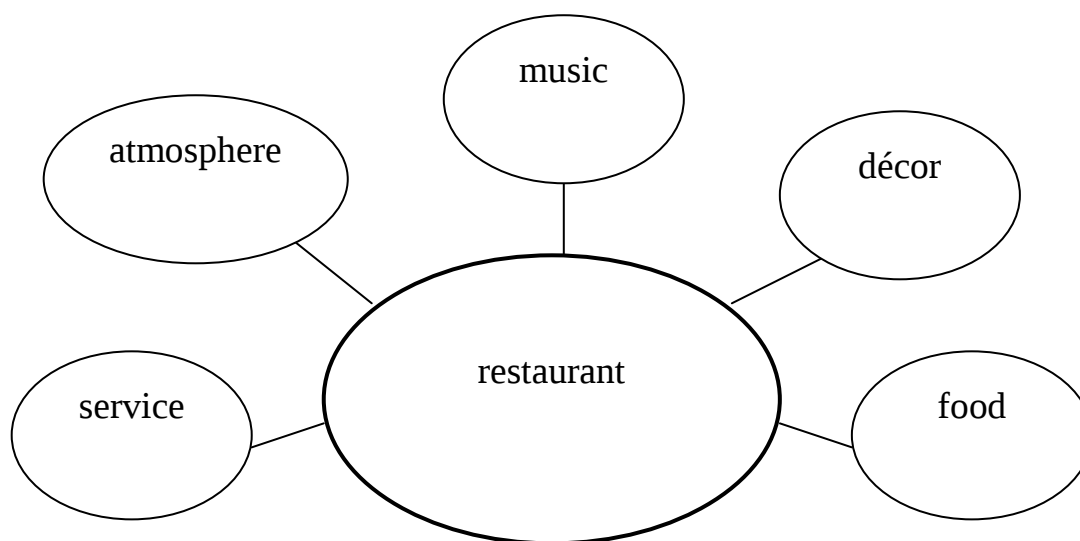
1. Моделювання життєвої ситуації (бесіда).

Teacher: - If we do not want to cook at home ,where do we go to eat?

Students: - To restaurants.

Teacher: - Why do people go to a restaurant?

Students: - Because of the atmosphere, music, food, décor, service. (Викладач на дошці прикріплює слова у формі діаграми, можна використати слайд).

2. *Teacher:* - We can describe each of them using adjectives. Your task is to match group of adjectives with the words

(Використовуючи групи прикметників, учні добирають іменники , які вони можуть характеризувати. Учні можуть користуватися словниками. Перевірка правильності виконання завдання є варіативною. Доцільно звернути увагу на слова, які можуть викликати труднощі вимови).

Task. What adjectives can be used for describing: an atmosphere, food, service, music, décor.

Noun	Adjectives
A. Atmosphere	1. Unusual, luxurious, simple, modern
B. Food	2. Pleasant, romantic, relaxing, friendly, formal
C. Service	3. Fast, live, calm, relaxing, romantic
D. Music	4. Delicious, spicy, tasty, traditional, well-prepared, exotic
E. Decor	5. Fast, slow, excellent, helpful

3. *Teacher:* - What restaurant would you like to go? Fill in the sentences in the task. (Під час виконання цього завдання користуємося підстановочною таблицею та прикметниками з завдання 2).

I would like to visit the restaurant with _____ décor, _____ atmosphere and _____ music. The food must be _____ and the service _____.

4. Робота в групах.

Для виконання цього завдання приготовлені різноманітні картки з написами типів ресторанів, які прикріплюються на дошку, утворюючи заголовки стовпчиків таблиці, та малюнки з національними стравами. Учні поділяються на 5 груп кожна з яких отримує індивідуальне завдання: відібрати ілюстрації зі стравами тієї чи іншої держави (Chinese cuisine, Italian cuisine, American cuisine, French cuisine, Ukrainian cuisine).

Teacher: - Different restaurants serve different food. The most popular are the restaurants of Chinese, Italian, American, French and Ukrainian cuisine. Where can these products and dishes be served: green tea, Coke, hamburger, chips, cheese, champagne, ketchup, pasta, pizza, golubtsi, borsch, varenyki, rice, snails, sushi.

Перевірка:

(Приділяючи велику увагу вивченню граматики, пропоную перевірити правильність виконання завдання використовуючи конструкцію умовного речення 1 типу. Отримавши фото, учень утворює речення типу "If I want to eat sushi, I will go to a Chinese restaurant." і прикріплює ілюстрацію в відповідну колонку.

VII. Вивчення нового матеріалу.

Складання діалогу.

Teacher: - If we go to a restaurant, we must know how to take a seat, order the meal and pay a bill. Now we will watch some video material which will help us to learn what to say in each situation.

1. Підготовчий етап – перегляд навчального відеофільму.

Відеоматеріал поділено на 3 частини "Welcome", "Ordering", "Bill", що полегшує сприйняття матеріалу. Після кожної частини повторюються найважливіші фрази. Перед переглядом відео учням слід наголосити, що після перегляду їм треба буде визначити кому належить ця фраза та в якій частині діалогу вона прозвучала. Кожен учень отримує сигнальні різнокольорові картки з написом (червона-waiter, зелена-customer, жовта-porter) та репліки з діалогів.

VIDEO. Транскрипція діалогу.

At the Restaurant.

Welcome.

- Hello, Sir. Are you dining alone?
- Yes, table for one, please.
- Smoking or non-smoking?
- Non-smoking, please.
- I have a table for you. Please, follow me.
- Would you like a drink with your meal sir?
- Can I see the wine list please?
- I can recommend the house red . It is the dry wine from the Handson Valley, South Wales.
- OK, I will take a bottle of the house red, please.
- Certainly sir. Here is tonight menu. A waitress will be with you shortly to take your order.
- OK, thank you.

Ordering.

- Here is the wine you have ordered sir. Would you like to wait a bit or shall I put it now.
- I will have a glass now, please.
- Are you ready for me to take your order?
- Yes, I will have a T-bone steak, please.
- How would you like it cooked?

- Medium rare.
- OK, that is served with seasonal vegetables and your choice of jacket potato or chips.
- Jacket potato, please. I have not had a jacket potato for a long time.
- OK. That is one T-bone steak, medium rare with seasonal vegetables and a jacket potato.
- Thank you.
- Is everything OK, Sir?
- Yes, that was delicious. Thank you.
- Would you like some dessert? We have cheese biscuits, fresh apple-pie and chocolate éclair.
- Yes, I will have a chocolate éclair, please.
- Can I get you anything else?
- Yes, I would like a coffee, please.
- I will bring it to you in a moment.

Bill.

- Could I have the bill, please?
- Certainly, I will get it for you. Would you like to pay it now or shall I charge it to your room?
- I would rather pay it now.
- I will be back with the bill. For case you had T-bone steak, a bottle of house red, a chocolate éclair and a cup of coffee. That will be \$ 36.74.
- Is service included?
- Yes, that includes tax and 10% of charge.
- Here is 40 dollars. You can keep the change.
- Thank you very much.
- Thank you. Good bye.
- Good bye.

2. Усвідомлення нового матеріалу.

Teacher: - Now you will read some phrases from the dialogues and sort them in 3 groups TAKING PLACE, ORDERING and BILL. We will read and you will rise colourful cards for each person and mark on your papers W, C, P and 1, 2, 3 for the dialogues. (Учні читають репліку зі слайда, піднімають сигнальні картки, при необхідності перекладають та зазначають на своїх handouts: наприклад - С 1, що означає - слова клієнта в 1 частині діалогу.)

Task. Group sentence into 3 groups according to parts of the dialogue
 CHOOSING THE PLACE
 ORDERING
 BILL

- Are you dining alone?
- Are you ready for me to take the order?
- Could I have the bill please?
- Would you like to pay now or shall I charge it to your room?
- Yes, I will take the T-bone steak, please.
- Smoking or non-smoking?
- I'd rather pay now please.
- Would you like a drink with your meal, Sir?
- Can I see the wine list, please?
- Is service included?
- A waitress will be with you shortly to take your order.
- How would you like it cooked?
- You can keep the change.
- Was everything OK, Sir?

- Can I get you anything else?
- Yes, that was delicious, thank you.
- Would you like some dessert?

3. Складання діалогу.

Наступне завдання учні виконують в групах 3-4 чоловіки, які складають діалог один із трьох за вибором, використовуючи репліки з попереднього завдання .

Teacher: - Use these sentences and complete dialogues.

Dialogue 1.Choosing the place.

- Yes, table for one, please.
- Non- smoking please.
- I have a table for you, please follow me.
- I recommend you house red wine.
- Ok, I'll have a bottle of house red please.
- Certainly, Sir.
- Thank you.

Dialogue 2. Ordering.

- Here the wine you ordered, Sir. Shall I put it now?
- I'll have a glass now.
- Medium rare.
- It's served with vegetables, jacket potatoes and chips.
- Jacket potato, please.
- Yes, I'll take a chocolate éclair.
- Yes coffee please.
- I'll bring it to you in a moment.

Dialogue 3. Bill.

- Certainly, I'll get it for you.
- I'll be back with a bill.
- You have a T-bone steak, a bottle of wine, coffee and a chocolate éclair. That will be 34\$.
- Yes it includes tax and 10% of charge.
- Here's 40 dollars.
- Thank you very much.
- Thank you, good bye.

VIII.Підведення підсумків уроку.

1. Бесіда .

Teacher: - What was the subject of our today's lesson?

- What material was completely new for you?
- What material have you revised?
- What forms of work during lesson do you like the most?

2. Доповни речення.

Teacher: - Please complete the sentences.

- After today's lesson I can ask...
- Thank to this lessons I will not have any problems with...
- Now I can speak about...

IX. Постановка домашнього завдання.

Teacher: - Your home task for the next lesson consists of 3 parts. You can choose any 2 of them.

Додаток 1

1. Words for searching. (Знайти дані слова в масиві літер та розподіли їх по групам).

World food search

J	B	D	O	O	F	N	A	I	D	N	I	T	K	N	A	H
I	A	G	A	K	Z	C	L	X	A	B	B	H	F	J	E	S
W	X	P	C	K	J	C	P	K	E	I	A	A	Y	X	T	A
B	Q	I	A	C	A	C	J	I	P	I	Z	I	R	C	N	S
M	J	H	K	N	Y	C	J	R	X	N	Z	F	R	H	E	H
I	A	S	K	L	E	I	Z	C	C	W	I	O	U	E	E	I
K	I	U	P	J	N	S	B	L	R	Z	P	O	C	C	R	M
N	B	S	D	G	G	G	E	A	B	Y	Y	D	N	I	G	I
T	X	E	D	U	W	M	V	F	G	V	C	F	E	R	F	N
M	W	U	W	W	D	N	D	C	O	B	S	Z	E	E	Z	A
A	C	X	R	M	O	Y	O	K	T	O	A	E	R	T	X	A
K	S	P	A	G	H	E	T	T	I	U	D	H	G	I	G	N
K	Y	R	R	U	C	N	E	K	C	I	H	C	F	H	P	B
N	Z	O	P	C	C	S	F	I	I	B	N	O	S	W	Y	R
Q	X	N	O	O	D	L	E	S	V	P	U	B	B	W	E	E
S	V	D	O	O	F	N	A	I	L	A	T	I	P	B	T	A
O	C	A	M	D	O	O	F	E	S	E	N	I	H	C	S	D

Find the following world foods and put them under the correct table below.

Beijing duck
chicken curry
Chinese food
green curry
green tea
Indian food
Italian food
Japanese food

naan bread
noodles
pizza
sashimi
spaghetti
sushi
Thai food
white rice

Indian food	Chinese food	Japanese food	Thai food	Italian food

Teachers Answer sheet

Find the following world foods and put them under the correct table below.

Beijing duck	naan bread
chicken curry	noodles
Chinese food	pizza
green curry	sashimi
green tea	spaghetti
Indian food	sushi
Italian food	Thai food
Japanese food	white rice

Indian food	Chinese food	Japanese food	Thai food	Italian food
Chicken curry Naan bread	Beijing duck Noodles Green tea White rice	Sushi Sashimi	Green curry White rice	Spaghetti Pizza

2. Complete 2 more dialogues from the video. (Скласти два діалоги з завдання 3).
3. Learn by heart the part of the dialogue, you have completed during the lesson. (Вивчити напам'ять діалог, що був складений під час уроку).

Вісник НМЦ ПТО запрошує авторів до активного співробітництва!

У Віснику НМЦ ПТО в Одеській області друкуються статті, проблемні та дискусійні нариси, спостереження з практики, методичні та педагогічні розробки, що відображають широке коло питань професійно-технічної освіти, а також суміжних освітянських проблем.

Оригінал роботи подається до НМЦ ПТО в електронному вигляді. Рукопис повинен бути українською мовою, набраний в редакторі Word (версія після 97). Обсяг матеріалів (з урахуванням малюнків, таблиць і підписів до них, списку літератури) не повинен перевищувати 6-8 сторінок та 5-ти малюнків для статей; 10-15 сторінок та 8 малюнків для методичних розробок.

Перед основним текстом статті обов'язково вказуються прізвище, ім'я, по-батькові автора або співавторів (повністю), повна назва установи, в якій автор працює, посада, контактні телефони для зв'язку. До матеріалу додається письмова згода автора на друк матеріалу.

Тексти статей та всі матеріали до них повинні бути ретельно відредаговані, перевірені та підписані авторами. Всі представлені матеріали рецензуються й обговорюються редакційною колегією. Редакційна колегія НМЦ ПТО залишає за собою право скорочення та виправлення надісланих статей. Рукописи статей, що прийняті до публікування, авторам не повертається.